

CINTĀMAṆI

J A I V A   D H A R M A

Śrīla Bhaktivinoda Thākura

Śrīlā Rāghunātha dās Gosvāmī - Śrī Śrīmad
Bhaktisiddhānta Sarasvatī Thākura Prabhupāda -
Śrī Śrīmad B.R. Śridhāra Mahārāja - Śrī Śrīmad
Bhakti Vaibhāva Pūri Mahārāja - Śrī Śrīmad Bhakti
Prajñāna Keśava Mahārāja

1

Haré Kršna!

Přijměte, prosím, naše uctivé poklony, drazí přátelé. Dostal se vám do ruky spis, vzniklý souborem překladů přednášek předních *áčárjů gaudija-vaišnavské* tradice. Všechny texty v tomto prvním dílu čerpáme z naprosto okouzlujícího časopisu *Harmonist*, vydaného v němčině nakladatelstvím *Internationale Gaudiya Vedanta Gesellschaft* v Berlíně, čísla 1, 2 a 3 roku 2003. Do příštích dílů bychom postupně chtěli zařazovat další překlady článků, opět z tohoto časopisu, popř. články získané z webových stránek, jako např. www.vaisnava.cz a jiných, které nám připadají obzvláště zajímavé. Tento spis jsme nazvali *Čintámani*, neboť tyto lekce považujeme za skutečné drahokamy *vaišnavské* filozofie.

Důvodem vydání tohoto dílka je zpřístupnit přednášky, které nejsou v České republice, především díky jazykové bariéře, pro každého tak snadno k dosažení, navíc se zde objevují i někteří autoři, kteří nejsou českou pobočkou organizace ISKCON příliš vydáváni. Vydavatelé *Čintámani* ovšem cítí stejnou náklonnost ke všem, kdož si kladou za cíl uspokojit Kršnu.

Věříme, že budete hloubkou těchto lekcí nadšeni, stejně jako my a dovolíte nám, dodávat vám v nepravidelných časových intervalech další pokračování *Čintámani*.

Vaši služebníci Adam, Radek a Tomáš.

obsah

DĚTI NEKTARU Śrī Śrīmad Bhakti Rakṣaka Śrīdhāra Mahārāja	3
DĀMODARA LĪLA Śrī Śrīmad Bhakti Vaibhāva Pūri Mahārāja	7
JAIVA DHARMA Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura	11
RĀDHĀRĀṆĪ, Královna Vradže Śrīlā Rāghunātha dās Gosvāmī	28
TRANSCENDENTÁLNÍ HLASOVÉ CHVĚNÍ Śrī Śrīmad Bhakti Prajñāna Keśava Mahārāja	30
ŚRĪ MĀDHAVENDRA PŮRI	34
OTÁZKY A ODPOVĚDI Śrī Śrīmad Bhaktisiddhānta Sarasvatī Ṭhākura Prabhupāda	39

DĚTI NEKTARU

Śrī Śrīmad Bhakti
Rakṣaka Śrīdhāra
Mahārāja

Každý hledá *rāsu*, radost. *Rāsa* stojí na nejvyšším stupni. Jako individuální živé bytosti se věnujeme zcela sebestřednému subjektivnímu bytí. Ale radost, *rāsa*, existuje na úrovni daleko převyšující subjektivno. Je osobou. Je *ākhila rāsamṛta kurtin*, původ veškeré radosti. Je Kršnou. *Rāsa* je Kršna. Nikde jinde nemůže být *rāsa*, než-li v Kršnovi. On je pramenem všech různých druhů *rās*. Proto musíme naším vnitřním bytím hledat Kršnu. V Brahma-sutře je to nazváno: „Ptej se na pramen tohoto světa. Hledej!“ Kde ale leží tento pramen všech věcí? Jakou cestou je možno ho dosáhnout? Skrze koho? A konečně, kam se dostává vše po smrti? Odpověď zní uspokojivě. Je to brahma božského ducha, elementární úroveň, ze které vše vzniká, ze které je vše udržováno a do které se vše opět vrací.

Ale, kde je toto brahma? Brahma-sutra nám radí hledat prvotní příčinu, to nejvyšší, co je schopné obsáhnout vše. Śrī Kršna Čaitanja a Śrīmad Bhāgavatam však nahrazují tuto metodu *krṣṇanusandhanou*: hledáním Kršny. Brahma-*džidžňāsa*, hledání absolutního ducha, je nudnou záležitostí. Je to prostě jen cvičení tvých myšlenkových schopností, čistá mentální akrobacie. Zanech toho. Začni hledat Kršnu a uhas žízeň svého srdce. *Rasa džidžňāsa, raso vaj sah*. To, čeho dosáhneš svým poznáním, tě neuspokojí. *Džňāna*, poznání, nemůže tvou žízeň skutečně uhasit. Proto dosaď *krṣṇanusandhanu* na místo *brahma-džidžňāsy* a začni s hledáním Kršny. Kde je ovšem k nalezení? Naše toužebné přání dosáhne naplnění jen tehdy, když budeme smět sloužit Kršnovi, nikdy jindy. Chceme uspokojit nejhlubší a nejtoužebnější přání našeho srdce. Nechceme vědět, kde se nacházíme a jakým způsobem je udržován svět, to, co my chceme, je uhasit naši žízeň po *rāse*, po *madhuryi*, po sladkém. Proto ani nesmíme hledat poznání o původu udržování světa, místo toho musíme hledat *rāsu*, *ānandu*, krásu a původ lásky. Śrī Čaitanja Mahāprabhu a Śrīmad Bhāgavatam nás učili o co máme prosit, proč se modlit a co bychom si měli přát. Učili nás: „Kdykoliv o něco prosíš, pros o Kršnu a o nic jiného.“ Proto je hledání Kršny právě doporučenou metodou pro vaišnavy, pro ty jediné, kteří studují Śrīmad Bhāgavatam a následují Mahāprabhua. Nechceme nic jiného, pouze Kršnu.

Védská písmena tvrdí: *śrīnvanu viṣve āmṛtasya putrḥ*, „Ó synové oceánu nektaru. Prosim, naslouchejte mi. Byli jste zrozeni v nektaru, byli jste zrozeni, aby jste vychutnávali nektar a nebudete uspokojeni ničím jiným, než právě tímto nektarem. Proto procitněte, povstaňte ze všech sil, které jste schopni v tomto okamžiku použít! Jediné uspokojení se nachází v hledání nektaru.“ Védy říkají také: „Om!“ *Om* znamená z nejhlubšího srdce přicházející „Ano!“ To, co hledáš, skutečně existuje. Nepřestávej doufat. Védy potvrzují, že cíl našeho hledání skutečně existuje. Tato snaha, tohle hledání, které naplňuje všechna naše srdce, je něco skutečného a vaše žízeň bude uhašena. Vaše bytí je k tomu určeno a dosáhnete toho, žádný strach, nenechte se od toho odradit. Touha je pevnou součástí vaší bytosti a vy nemůžete být uspokojeni ničím jiným, proto se připravte na čiré nekonečné hledání, abyste dosáhli postrádaného nektaru v celé jeho šíři a kráse. Probuďte se! Povstaňte! Hleďte své štěstí a nemůže být jinak, než že ho dosáhnete. Je to vaše rodné právo. Je to drahokam vašich duší. Nemůže být jinde, než ve vás samotných. Nemáte zde nic jiného do činění, nemáte zde žádnou jinou povinnost kromě *krśṇanusanandhany*, hledání Šrí Kršny, Překrásné Skutečnosti.

Sexualita, peníze a drogy

Návštěvník: Mám problém. Pokouším se deset let následovat tuto cestu. Po celý tento čas jsem nesnědl žádnou rybu, maso ani vejce. Vyhýbám se hmotným věcem, ztratily pro mě svůj půvab. Toho všeho jsem zanechal. Ale je něco, po čem současně toužím a zároveň to odmítám. A to je marihuana.

Šríla Šrídhara Mahárádža: To není nic závažného. Existují jen tři opravdové těžkosti – ta první je pouto k opačnému pohlaví, druhá jsou peníze a třetí touha po slávě a moci. Tito tři jsou naši skuteční nepřátelé. Opojení marihuanou je oproti tomu bezvýznamné, toho se může člověk lehce vzdát. Ale tyto tři věci jsou příčinou vyvíjení úsilí každého zvířete, stromu, člověka či poloboha. Tyto tři věci jsou neustále přítomné. Opojení a jiné pomíjivé zvyky jsou oproti tomu zcela nevýznamné a lehce překonatelné. Právě tak pozvolna, jak jsme nechali tato opojení přejít ve zvyk, právě tak se jich můžeme i zbavit, pozvolna, ne náhle. Mnoho takzvaných sádhůů kouří marihuanu. Povzbuzuje koncentraci, což platí ovšem jen pro materiální význam. Proti tomu poškozuje a omezuje myšlení. Žádný umělý omamný prostředek, nýbrž pouze naše myšlení samo je schopné nás dovést k tíženému cíli. Oklamané duše věří, že marihuana, hašiš a mnoho jiných látek jsou schopny prohloubit naši meditaci. Může to působit v rozsahu našeho vědomí, ale účinnost se pohybuje pouze na hmotné úrovni, což nás opět jen zmalomyslní a sklíčí. Tyto látky nám při tom nepomohou, nepozvednou nás na vyšší vývojový schod. Šrímad Bhágavatam nám radí zanechat následujících pěti činností: 1. Hazard a spekulace (*dyutam*), 2. Všechny druhy opojení, včetně čaje, kávy a betele (*pánam*), 3. Nemanželské a nepovolené milostné vztahy s opačným pohlavím (*striyah*), 4. Zabíjení a pojidání zvířat a 5. Obchodování se zlatem (*śuna*). Obchodování se zlatem je bezvýznamné, pokud při něm nejde o prohlubování vlastního duchovního poznání. Těchto pět věcí nás uvádí opakovaně v pokušení. Ve vztahu k této fixní ideji, že omamný prostředek prohlubuje naši meditaci o transcendenci se vyjadřuje Dévarši Náráda: Totiž to, čeho dosahujeme meditací, opět pomine a nemá stálou účinnost. Jenom opravdové poznání, dosažené v hluboké oddanosti nám může pomoci.

Svaté osoby a svatá písma

Žák: Jak můžeme rozvíjet své poznání skrze Kršna vědomí?

Šríla Šrídhara Mahárádža: Jak se ti to podařilo, rozvíjet představu Kršna vědomí.

Žák: Četl jsem Bhagavad-gítu.

Šríla Šrídhara Mahárádža: Bhagavad-gítu. Takže prostřednictvím písma. A kdo tato písma sepsal? Někdo svatý. Úspěšná je společnost se svatými, zrovna tak jako následování pokynů písem. Svatý nám vyjevuje skrze písmo nepřímá poučení na naší cestě. Svatý na nás může působit přímo a z písem můžeme využívat poučení nepřímou. Styk s písmy, stejně jako se svatými osobami nám může pomoci dosáhnout pochopení Nejvyššího: *sádhu, šástra kripáya haya*. Svatí přitom představují mocnější sílu, neboť ti, kteří usměrňují svůj život dle pokynů písem představují takzvaně zosobněné, v život vstoupené písmo. Díky jim a jejich milostivosti jsme schopni přijmout vyšší a blažené poznání.

Naše poznání bychom měli rozvíjet s pomocí písem a svatých. Pomohou nám pochopit, že je duchovní svět skutečný a hmotný neskutečný. Od tohoto momentu se pro nás stane duchovní svět dnem a hmotný svět nocí. V současnosti je hmotný svět pro nás temnotou a my jsme si vědomi jen toho pomíjivého. To, co je pro jednoho nocí, je dnem pro druhého. Musíme tedy v sobě probudit zájem o tuto duchovní úroveň a nesmíme věnovat žádnou pozornost pokušením této hmotné úrovně.

Vznik a zánik hmotného světa

Žák: Mnoho lidí má strach z atomové války. Bojí se, že by k tomu brzy mohlo dojít.

Šríla Šrídhara Mahárádža: To je jedno z témat, jež se odehrávají v prostoru náležejícímu k tělu. Války jsou neustále. Slunce, Země a jiné sluneční systémy tolikrát zmizí a přece znovu vzniknou. A v takovémto světě se nacházíme neustále. Atomová válka je jen nepatrným bodem. Co to tedy znamená? Každým okamžikem umírají lidé, Země zaniká a s ní i lidstvo. Nechť se to děje. Měli bychom se pokusit žít věčně a ne jen po určitý čas na určitém místě. Měli bychom se připravovat na věčné blaho a ne jen na to, jak bychom vylepšili svůj krátkodobý současný stav. Slunce, Měsíc a ostatní planety stále vznikají a znovu zanikají, pořád dokola.

V této pomíjivosti musíme žít. A tímto aspektem naší existence se zabývá náboženství. Pokusme se pozorovat všechny tyto jevy, nejen toto tělo, zvláště celou lidskou rasu, zvířectvo, rostliny, Zemi samotnou, tyto všechny zaniknou a znovu vzniknou. Tvoření, rozpad – budou tam, kde převládá falešná představa, navždy a věčně pokračovat. Ale přesto je tu současně také jiný svět, modleme se, abychom tam vstoupili, abychom zdomácněli na této úrovni, abychom se stali těmi, kteří unikli ze spárů smrti.

Když tedy přetneme širokou oblast materiální představy a nalezneme vstupní bránu, dojdeme ke skutečnému poznání, že žádný vznik a zánik neexistují. Onen svět trvá věčně a my

jsme dětmi toho světa. Naše tělo a naše poznání ovšem pocházejí ze současného světa, který přichází a odchází. Musíme se tedy pokusit tento svět opustit.

V takovémto světě žijeme jen teď. Co tedy můžeme dělat? Pokusme se z toho vyvázat, pokusme se zanechat tohoto světa. Svatí nám radí: „Pojď, milý příteli. Vrať se s námi domů. Proč chceš bezpodmínečně podstupovat tolik námahy v této cizí zemi? Duchovní svět je skutečný, tento hmotný svět je neskutečný, vzniká a zaniká, tohle všechno je jen prostá

divadelní hra!“ Z tohoto světa pozlátka musíme přejít ve skutečnost. V tomto světě jedna válka následuje druhou, nekonečně. Ale je také svět plný nektaru a my jsme vlastně dětmi tohoto nektaru, který nikdy nezaniká. Nějakým způsobem jsme podlehlí klamu, ale ve skutečnosti jsme dětmi věčného světa, kde není ani zrození, ani smrt. Tam musíme směřovat s otevřeným a velkorysým srdcem. To je nám sděleno Šrí Čaitanjou Maháprabhuem, Bhagavad-gítou, Upanišadami a Šrímad-Bhágavatamem, ti všichni to potvrzují. Tam se nachází náš milovaný, radostí oplývající domov a měli bychom se ze všech sil pokusit se k němu navrátit, k Bohu, zpět domů a vzít s sebou ostatní.

DĀMODARA LĪLA

Śrī Śrīmad Bhakti
Vaibhāva Pūri
Mahārāja

Jednoho dne rozbil Kršna džbán, který používala matka Jašóda k míchání a přípravě másla. Denně vstává ve čtyři hodiny ráno a míchá jogurt. Přitom vzniká máslo. Toto máslo si pak odeberou pasačky krav. Jašóda má stovky služebnic. Jsou některé krávy, od kterých je Kršna ochoten přijmout mléko a mléko právě těchto krav používá Jašóda k přípravě másla. Má toto máslo neustále po ruce a kdykoliv se začne Kršna probouzet ze svého spánku okamžitě Ho s ním začne krmit, dříve než stačí otevřít oči. Touto cestou Mu slouží.

Jednoho dne tedy rozbil Kršna tento džbán a ona se na Něj zlobila: „Proč jsi rozbil ten džbán? Jak mám pro Tebe zítra připravit máslo?“ Byla nahněvaná a chtěla Ho potrestat proutkem, ale Kršna jí utekl. Přestala Ho tedy s proutkem honit a chtěla Ho pevně přivázat provazem k hmoždíři. Jednometrový provaz by mohl stačit k Jeho svázání, když byl Kršna tak malinký. Pokusila se o to, ale nedokázala Ho s tím provazem svázat. Jeho tělo se nezvětšilo, bylo to stále totéž tělo, ale přesto byl provaz o dva centimetry kratší, než bylo třeba. Myslela si: „Dobře, chybí mi dva centimetry, navážu na něj tedy ještě další provaz.“ Prodloužila provaz, ale znovu jí dva centimetry chyběly. Navázala tedy ještě jeden provaz, ale znovu bez úspěchu. Takto byl provaz postupně deset, dvacet a více metrů dlouhý, ale vždy jí chyběly ještě dva centimetry, přesto, že se Kršnovu tělo nezvětšovalo.

Jaký význam mají tyto dva centimetry? Značí, že oddaný dá vše Pánovi: „Vše Ti tímto dávám!“. Přesto musí Pánovi také sloužit. Pokud Pánovi neslouží, nemůže si získat Jeho srdce. Musí se podřídit a sloužit. Druhý krok je potom přijímat požehnání Pána. Požehnání Pána tvoří jeden centimetr. Druhý centimetr tvoří služba těchto oddaných Pánovi. Dohromady tedy dva centimetry. Jašóda chtěla svého malého chlapce svázat, ale nepodrobila si Ho. Myslela si: „Toto je můj chlapec. Mám právo nad Ním dohlížet, kárat Ho nebo trestat.“ Kršna řekl: „Matko, chceš Mě svázat. V pořádku, můžeš se o to pokusit, ale já nemám začátku ani konce, jak to tedy chceš dokázat? Myslím, že je to nemožné.“ Ačkoliv je Kršna majitelem veškerého bohatství, myslela jen na to, že je její milovaný syn. „Jestliže Ho nenaučím správným způsobům já, tak ani nikdo jiný. Potrestám Ho, On se z toho poučí a bude lépe vychová-

vaný.“ Jestliže by si uvědomovala moc a bohatství, které On, jakožto Nejvyšší Osobnost Božství má, pomyslela by si: „Ne, ne. Kdo jsem, že mohu dohlížet na Pána? On je Bůh, On není můj syn.“ Touto cestou by ovšem nemohla projevit svou *prému*.

Préma znamená, že si oddaný myslí: „Já jsem Pánovi nadřazený.“ Skrze tuto *prému* jsou schopni požehnaní na Kršnu dohlížet. V tomto případě má služebník plné právo kárat

Pána. Matka Jašóda chtěla na Pána dohlížet a přivázat Ho k hmoždíři. Pokoušela se o to od rána do večera, svazovala stále více provazů, ale pořád se jí to nedařilo. Šrí Kršna si pak pomyslel: „Moje matka, ona je moje matka. Trpí a je vyčerpaná z pokusů o mé svázání. Ó, ona trpí kvůli Mně. Ať Mě tedy sváže.“ Kršna k tomu tedy svolil. Jašóda svázala provaz uzlem a odešla. Kršna si pomyslel: „Tam stojí dva stromy. *Yamala-arjuna*, dohromady srostlé stromy.“ Kdo byly tyto stromy? Nalakuvéra a Manigríva. Synové Kuvéry. Nárada Říši je proklel, aby se stali stromy. Tito dva se oddávali jednou radovánkám v jezeře. Byli nazí, pili víno a tancovali s mladými dívkami. Když to Nárada uviděl, byl zděšen: „Tito polobozi jsou nyní lehkomyšní a smyslů zbavení. Ztratili pocit studu. Všichni ostatní spěchají na břeh a oblékají se, ale tito dva se o to vůbec nestarají, jsou arogantní a hodně opilí.“ Řekl: „Chováte se jako stromy, ty také neznají stud. Vy nejste stromy, jste výše zrození, ale ztratili jste rozum. Měli byste se stát stromy.“ Bratři se ptali: „Jak dlouho musíme trpět v podobě stromů?“ „Dokud se nezejví Šrí Kršna a nedotkne se vašich těl. Potom budete osvobozeni. Dokud bude vzdálen, musíte trpět.“ Kršna se tedy přiblížil až k těmto stromům, které stály na dvoře a přitáhl těžký hmoždíř za ně. Protáhl se jedním rozvětvením těchto stromů, ale hmoždíř byl příliš velký. Stromy byly velmi staré, tisíce let staré, obrovské a silné. Když

protáhl silou Kršna hmoždíř mezi stromy, s obrovským rámusem se zřítily, načež se všichni seběhli podívat, co že se to přihodilo. Kršnovi se nic nestalo a byl šťastný, že byl stále spojen s hmoždířem. Kršna nemohl toto svázání rozpojit. Kršna může všechny naše připoutání a ulpívání přetrnout, ale provaz lásky Jeho oddaných nemůže přetrnout. Jestliže se Pánovi zcela odevzdáme, odevzdá se zcela i On nám. Nemyslete si, že Pán je takový, jako Rávanasúra nebo Hiranjakašipu, kteří se nechají obsluhovat polobohy a sami jim nic nenabízí. Ne, Pán není takový. On je vždy *hari sevaka sevana dharma balo*. Jestliže nabídneme Pánovi naši úctu, bude nás také ctít. Toto je koncept *prémy*. *Káma* znamená chtít sebeuspokojování. *Préma* znamená, že si přejeme sloužit Pánovi. Rozdíl mezi *káma* a *préma* je jako rozdíl mezi nocí a dnem. *Káma* je temnota. Tak dlouho, dokud si uchováujeme naše sobecké zájmy, je naše srdce nečisté. Jestliže se rozhodneme obětovat všechno Pánu, budeme šťastní. Pán naši službu přijme a také se nám odevzdá. Jestliže se Mu odevzdáme, bude to opětovat a také se nám odevzdá. Můžete dávat příkazy svým dětem, ale ne Pánu. On je vůdce. Přesto, když byl na tomto světě zjevený jako syn Nandy, musel poslouchat jeho rozkazy. Někdy nosil i sandály svého otce. „Kršno, přines mi mé sandály!“ Můžete vy Kršnu takto komandovat? Kdo může? Jen milovaný oddaný může vydávat takovéto pokyny. Když přišel Čaitanja Maháprabhu do Vrndávany, potkal na své cestě učence a zeptal se ho: „Koho uctíváš?“ Učenec odpověděl:

*śrutim apare smṛtim itare bhāratam anye bājan-
tu bhāva-bhītaḥ aham iha nandam vande
yasyalinde param brahma*

„Všichni ostatní následující předpisy Véd, Upanišad, Dharma-šástry a Bhagavadgíty. Ale já je následovat nebudu. Oni mohou za Pána považovat někoho jiného, ale já bych chtěl uctívat Nandu.“

„Nanda je Nejvyšší Pán?“

„Ne, ale on je otec Pána. Pán dělá to, co Mu otec řekne. Dobře vychovaný syn dělá to, co mu otec přikáže.“

Kdo doporučil Šrí Rámačandrovi, aby šel do lesa? Jeho otec. Neřekl přímo: „Ty musíš jít.“, ale Kaikeyi vyslovila toto přání. Dásarátha Maháradža miloval Kaykeyi. Když se na něj obrátila s prosbou o Rámačandrovův odchod do lesa, padl v bezvědomí k zemi. Když chtěl Ráma svého otce vyhledat, aby si nechal udělit požehnání, řekla Kaykeyi: „Rámo, Ty jsi skutečným synem Dásarathy Maháradže. Kdysi jsem mu hodně pomohla a on mi slíbil, že mi vyplní dvě přání. Teď chci tohoto slibu využít.“ „Co si přeješ?“ ptal se Ráma. „Přeji si jen, abys tato přání vyplnil.“

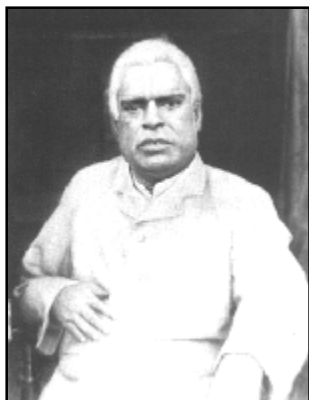
První přání bylo, aby Ráma odešel na čtrnáct let do lesa a druhé, aby její syn Bhárata čtrnáct let vládl Ayódyi. „Tvůj otec omdlel, když to uslyšel. Nebuď ho. Ty jsi poslušný syn, vyplň, prosím, toto přání.“ Ačkoliv Bhárata přišel později do lesa s prosbou, aby Ráma usedl znovu na trůn Ayódye, řekl Ráma: „Ne, nevrátím se. Můj otec tě poprosil, abys čtrnáct let vládl Ayódyi, já měl odejít do lesa. Teď není otec mezi námi, kdo může označit jeho rozhodnutí za neplatné? Nikdo nemůže rozhodnutí našeho otce odvolat. Příkazy vlády mohou být zrušeny, ale otcovy pokyny? Nikdy!“

Pán je tak laskavý. Učí nás různými způsoby a cestami, jenom, aby nás osvobodil z dřimoty, ve které se nacházíme. Ano, my spíme. Nacházíme se v nevědomosti. Nemáme o

všech těchto věcech ani ponětí, a tak přichází Pán sám jako oddaný. Tento Bohem požehnaný není nikdo jiný, než Šrí Čaitanja Maháprabhu. Vyučoval, zpíval, hrál na buben a tančil celou noc. Sankírtan! Sankírtan do tří do rána. Skrze sankírtan můžete porozumět této tématice. Této lásce. Tuto lásku jste schopni pochopit skrze *sankírtan*. Jestliže zvládnete vyslovovat a opakovat svatá jména bez přestupků, můžete očistit svá srdce. V současném stavu je zakryto takovým množstvím nevědomosti a špíny. Nyní se musíme odevzdat Pánovi a opakovat Jeho jména. Poté, co jsme se Mu odevzdali, opakujeme Jeho jména, skrze jeho milost. Potom nám požehná schopností tuto nevědomost zničit. Potom budeme osvobozeni od vlivu *máyi*. Vaše srdce se očistí. V těchto čistých srdcích, čistých zrcadlech, můžete rozeznat kdo jste. Jsem věčný služebník mého Pána, Kršny! Můžete pozorovat své obličej. Teď vypadají zkroušeně. To záleží na zrcadle, ve kterém se pozorujete. Toto zrcadlo je zakryto mnohou špinou. Když je náš duch ale v čistém stavu, pak budeme stále šťastní. A k tomu, abych očistil své zrcadlo musím provádět sankírtan. Maháprabhu Kršna říkal: „Sankírtan, musíte provádět sankírtan!“

*ceto darpanam marjanam bhāva mahā davagni
nirvapanam śreyah kairava candrika-vitaranam
vidia vādhu jivanam ānandambūdhī vardanam
prati-pādam pūrnāmṛtasvadanam sarvātma-snap-
anam param vijāyate śrī kṛṣṇa sankīrtanam*

Budeme se topit v oceánu sankírtanu. Zapomeneme na nás samotné, na příbuzné a známé, na tvrdou práci, kterou jsme podstupovali, abychom zažili kousek štěstí, na všechno zapomeneme. Očištění sankírtanem. Hari kírtan, hari kírtan, hari kírtan. Vzdejte se všech svých přestupků a provádějte sankírtan. Dnes jsme velmi rádi, že tu můžeme být. Vy všichni jste vaišnavové. Vaišnavové nechtějí od tohoto světa nic, žádný luxus, či bohatství. Chtějí jen Kršnu. Chtějí opěvovat jen nádhru Pána. Chtějí absolutní pravdu, ne tento materiální svět, ten jen oslepuje. Budí jen zdání, že je něčím hodnotný. Ale když vidíme něco blýskavého, nemůžeme to přijímat jako zlato. Vše, co se třpytí, není zlato. Je nám napomáháno velkým štěstím. Prochází se tu takové množství vaišnavů a vy je můžete všechny pozorovat. Slyšeli jste sankírtan. Teď byste měli také sami provádět sankírtan a potom dostanete prasadam. Vzáli jsme s sebou také mnoho krásných knih našich áčárjů. Haribol!

JAI VA DHARMA

Śrīla Bhaktivinoda
Thākura

Uvnitř tohoto vesmíru je planetární systém, který má podobu lotosového květu, známý jako *bhu-mandala*. V *bhu-mandale* je sedm ostrovů, které se dále rozšiřují v soustředných kruzích do okolí, tak, jako okvětní lístky lotosu. Ve středu těchto lístků se nachází ostrov Jambudvīpa, který je považován za nejskvělejší ze všech míst *bhu-mandaly*. Uvnitř Jambudvīpy vyčnívá země Bhārata-varša. V Bhārata-varši je nejvyšším místem Gauda-bhūmī. V této oblasti Śrī Navadvīpa-mandaly je překrásná kolonie jménem Śrī Godruma, nacházející se odjakživa na východním břehu řeky Bhágīrathī.

V dřívějších dobách žilo mnoho vysoce vzdělaných praktikantů *bhaddžanu* v různých lesích Śrī Godrumy. A tady se přihodilo, že Śrī Surabhi, kráva božského původu, uctívala Nejvyššího Pána Bhagavána, Śrī Gauračandru, ve své vlastní *kundži*, provzdušněném háji, chráněném stínem líbezných popínavých rostlin. V sousedním háji se nacházela Pradyumna-kundža, místo, na němž se před nedlouhým časem cvičil v *bhaddžanu* osobní služebník Śrī Gauračandry jménem Pradyumna Bhramačārī. Zde nyní žil Śrī Prémadása Paramahamsa Bábádží, šikša žák Pradyumny Bhramačārīho. Jeho *kutira* (chýše) byla zdobena listím a bujnou lesní vinnou révou a on trávil svůj čas stálým prohlubováním a božským uchvácením svého *bhaddžanu*.

Śrī Prémadása Paramahamsa Bábádží byl vysoce vzdělaný učenec, který byl obeznámen se všemi závěry *śáster*. Zvolil si s konečnou určitostí za své útočiště les Śrī Godrumy, neboť věděl, že se v podstatě neliší od Śrī Nandagrámu.

Bábádží Maháradža si určil za svou povinnost zpívat denně dva tisíce svatých jmen a složit stovky poklon všem vaišnavům. Udržoval se při životě tak, že přijímal almužny od pasáček krav; to byl stálý princip jeho života. Kdykoliv nalezl mimo tyto aktivity ještě jednu volnou minutu, netrávil ji lenošením, ale četl knihu „Śrī Préma-vivarta“ od Śrī Džaganánandy, důvěrného druha Śrī Gauračandry.

V takových chvílích se sešli všichni sousední vaišnavové a naslouchali, jak Bábádží Maháradža se slzami v očích předčítá. Proč byste neměli přijít i vy a poslechnout si ho? Tato božská stať „Préma-vivarta“ je naplněna všemi závěry *rásy*, které jsou jako koncentrovaná esence všech skutečných transcendentálních pocitů. Přitom byli vaišnavové zaplaveni vlna-

mi sladkého hlasu Bábádžího, který uhasil plamen smyslnosti v jejich srdcích deštěm nektaru.

Jednoho odpoledne, potom, co ukončil své zpívání *śrī-hari-nāmu*, seděl Bábádží Mahāradža při svých lekcích *Śrī Préma-vivarty* ve své chýši, stíněné květy Mádhavi a jasmínu a ponořil se do oceánu transcendentálních emocí. V tom se k němu přiblížil žebrák, v životním stádiu odříkání, padl mu k nohám a po celou dobu mu vzdával hluboké poklony. Nejdříve zůstal Bábádží Mahāradža ponořen v radosti transcendentální extáze, ale po nějakém čase se vrátil k vnějšímu vědomí a všiml si před sebou ležícího *sannyásiho mahātmu*. Bábádží, který se sám považoval za nižšího a bezvýznamnějšího než stéblo trávy, se sklonil před *sannyásinem* a začal plačky volat:

„Ó Čaitanjo! Ó Nityánando! Prosím, buď milostivý k tomuto pokleslému ničemovi!“ Na to řekl Sannyási Thákura: „Prabhu, jsem obzvláště nízký a nucný, proč se mi tak vysmíváš?“

Sannyási sebral prach z nohou Bábádžího Mahášaje, potřel si sním hlavu a posadil se

pod něho. Bábádží Mahášaja mu nabídl místo k sezení z banánové kůry vedle sebe a řekl láskyplným hlasem:

„Prabhu, jakou službu ti může tato bezvýznamná osoba prokázat?“ *Sannyási* odložil na stranu svou žebráckou miskou a začal hovořit: „Ó, mistře, jsem nejvýše nešťastnou duší. Trávím jsem svůj čas v Káší a jiných svatých místech, debatoval o analytických závěrech duchovních textů, jako *sánkhya*, *pátandžala*, *nyáya*, *vaišéšika*, *purva-mímánsá* a *uttara-mímánsá* a studoval Upanišady a ostatní védanta-šástry až do vyčerpání. Před asi dvanácti lety jsem přijal stav *sannyása* od *Śrī Sačinandany Sarasvatiho*. Když jsem přijal *sannyás*, procestoval jsem všechna svatá místa a vždy, když jsem byl v Indii, stýkal jsem se se *sannyásími*, následujícími učením *Śrī Šankary*. Postupem času jsem zanechal prvního stupně životního stádia odříkání, *kutičaka*, *bahūdaka* a *hamsa* a dosáhl vyššího stupně *parama-hamsy*, ve kterém jsem po nějaký čas zůstal. Ve Váranasi jsem přijal slib mlčení a zůstal věrný zásadám, proklamovaným *Śrī Šankaráčárjou* jako *mahá-vákya* (hlavní ideály) véd: *aham brahmásmi*, *pradžñānam brahma* a *tat tvam asi*. Duchovní spokojenost a štěstí, kterých jsem měl dosáhnout, se však nedostavili. Jednoho dne jsem viděl vaišnavského *sád-hua*, který opěvoval hlasitě zábavy *Śrī Hariho*. Když jsem si ho podrobněji prohlédl, všiml

jsem si, jak celé jeho tělo zaplavují proudy slz a jeho vlasy se ježí v extatickém roznění. Zpíval jména: „Śrī Kṛṣṇa Čaitanja, Prabhu Nityānanda!“ vycvičeným hlasem a jak tančil, podlomily se mu někdy nohy tak, že padal znovu a znovu k zemi. Jak jsem ho takto pozoroval a slyšel jeho píseň, naplňovalo se mi srdce nepopsatelnou radostí. Ačkoliv mě tento mystický zážitek nesmírně uchvátil, neoslovil jsem ho a zanechal jsem si svůj status *paramahamsy*.

Ó, budiž mi ukradeny má důstojnost a můj status! Necht' je proklet můj osud! Nevím, jak se to stalo, ale od toho dne je mé srdce přitahováno k lotosovým nohám Śrī Čaitanji Mahāprabhua. Krátce na to se mě zmocnila pálivá touha nalézt tohohle vaišnavského *sādhua*, ale už jsem ho nikde nespátl. Nikdy předtím jsem nezažil takovou spokojenost duše, jako když jsem ho viděl a pozoroval tok svatých jmen z jeho úst. Když jsem vše důkladněji promyslel, došlo mi, že by bylo požehnáním nalézt útočiště u lotosových nohou vaišnavy. Opustil jsem Káší a odebral se do překrásné země Vṛndāvana-dhāmu. Tam jsem nalezl mnoho vaišnavů, kteří provolávali jména Śrī Rúpy, Sanātany a Dživy Gosvāmího, v náladě bolestného odloučení. Byli ponořeni v meditaci o zábavách Rādhya a Kṛṣṇy, váleli se po zemi a vyslovovali jména Śrī Navadvīpu. Jak jsem tohle viděl a slyšel, vyvstala ve mně touha spatřit překrásný svatý *dhām* Śrī Navadvīpu. Procestoval jsem sto šedesát čtverečních kilometrů kolem Śrī Vraždy-dhāmu a teprve před pár dny jsem dosáhl Śrī Majāpuru. Ve Śrī Majāpuru jsem se doslechl o tvé osobě a tak jsem dnes přišel, abych nalezl útočiště u tvých lotosových nohou. Prosím, vyplň mou životní touhu a udělej tohoto služebníka nástrojem své milosti.“

Paramahamsa Bábádží si dal stéblo trávy mezi zuby a plačíc pronesl:

„Ó, Sannyási Thákuro, jsem zcela bezvýznamný. Trávím nesmyslně svůj život tím, že si jen plním břicho, spím a pronáším bezvýznamné řeči. Je pravda, že nyní žiji na tomto svatém místě, kde vykonával své zábavy Śrī Čaitanja, ale dny utíkají a já nejsem schopen ochutnat ten stav, známý jako *kṛṣṇa-prēma*. Ty jsi tak obdařen štěstím, že jsi směl ochutnat božskou lásku jednoduše tím, že jsi na okamžik zahlédl vaišnavu. Získal jsi milost Čaitanja-dévy. Byl bych ti velmi vděčný, kdybys potěšil tohoto bídíka popisem toho, jak jsi vychutnával tuto božskou *prēmu*; pak bude můj život úspěšný.“

Jak to dořekl, objal Bábádží *sannyásiho* a omyl ho slzami. Dotekem těla vaišnavy dosáhl Sannyási Mahārādža takové spokojenosti, jako nikdy předtím. Začal tančit, plakat a přitom zpíval:

(*jaya*) śrī kṛṣṇa-caitanya śrī prabhu nityānanda
(*jaya*) premadāsa guru jaya bhajanānanda

„Všechna sláva Śrī Kṛṣṇovi Čaitanjovi a Prabhu Nityānandovi. Všechna sláva mému božskému mistrovi Prémadásovi a spokojenosti duše v *bhadžanu*.“

Prémadása Bábádží a Sannyási Thákura tančili a zpívali hlasitě po dlouhý čas *kīrtan*. Potom spolu hovořili o mnohých tématech, až nakonec řekl Prémadása Bábádží velmi pokorně: „Ó Mahátmo, zůstaň prosím, ještě pár dní zde v Pradyumna-kundži, abych se očistil.“ Sannyási odpověděl: „Odevzdal jsem své tělo tvým lotosovým nohám. Proč mluvíš jen o pár dnech? Má prosba je smět ti sloužit až do dne, kdy opustím tohle tělo.“ Sannyási Thákura byl velký vzdělanec a znal všechny *śāstry*. Věděl velmi dobře, že člověk obdrží přirozeně ve společnosti *guru*a jeho pokyny a tak přijal s velkou radostí jeho bydliště. Po pár dnech řekl Paramahamsa Bábádží vznešenému *sannyásimu*:

„Ó Mahátmo, Šrí Pradyumna Bhramačáří mi poskytl milostivě útočiště u jeho lotosových chodidel. Momentálně žije ve vesnici Šrí Dévapallí, ve vnější oblasti Navadvípa-mandaly, kde prohloubil své uctívání Šrí Nrsimhadéva. Až posbíráme almužny odebereme se za ním a přijmeme *daršan* u jeho lotosových chodidel.“

Po dvou hodinách přebrodili řeku Alakánandá a došli do Šrí Dévapallí. Tam překročili řeku Súryatílá a dostali *daršan* společníka Šrí Čaitanji Maháprabhua, Šrí Pradyumny Bhramačářího, který se zdržoval v chrámu Šrí Nrsimhadéva.

Již z dále padl Paramahamsa Bábádží k zemi a uctil svého *guru*a hlubokou poklonou. Pradyumna Bhramačáří potom vyšel z templu. Jeho srdce se rozplývalo náklonností ke svému žákovi. Oběma rukama zvedl Paramahamsu Bábádžího a srdečně ho objal, přičemž se ho dotazoval na jeho blaho. Potom, co strávili nějaký čas diskusemi o *bhadžanu*, představil Paramahamsa Bábádží svému guruovi Sannyásiho Thákura. Bhramačáří Thákura řekl s velkým respektem: „Můj milý bratře, dostal jsi nejvýše kvalifikovaného guru. Měl by jsi pod jeho vedením studovat knihu Préma-vivarta.“

*kibā vipra, kibā nyāsī, śūdra kene naya
yei kṛṣṇa-tattva-vettā, sei 'guru' haya*

„At' je někdo *bráhmanem*, *sannyásinem*, nebo *śúdro*, pokud je zcela obeznámen se skutečností transcendentálního poznání o Šrí Kršnovi, může být *guruem*.“

Sannyási Thákura složil pokornou poklonu svému *para*-*guruovi* a řekl: „Prabhu, jsi společník Čaitanjadévy a můžeš pouhým pohledem očistit stovky takových arogantních *sannyásínů*, jako jsem já. Prosim, daruj nám svou milost.“

Sannyási Thákura neměl doposud žádné zkušenosti se vzájemným chováním mezi vaišnavy, avšak přijal jednoduše vzájemné způsoby chování, tak jak je pozoroval mezi svým *guruem* a *para*-*guruem*, jako *sad-áčáru* (přiměřenou etiketu) a od tohoto dne se také stejným způsobem choval bezchybně ke svému *guruovi*. Po večerním *árati* se odebrali *guru* a jeho *šišya* zpět do Šrí Godrumy.

Po několika dnech strávených v *kundží* byl Sannyási Thákura žádostivý předložit několik otázek o duchovní pravdě Paramahamsovi Bábádžímu. Do této doby přijal *sannyási* všechny vaišnavské způsoby kromě ošacení. Díky svému předešlému vzdělávání měl Sannyási Thákura zkušenosti jak dosáhnout úplné myšlenkové a smyslové kontroly a byl pevně ustálený v poznání o konceptech neduální, vše pronikající absolutní skutečnosti (*brahma-ništá*). K tomu nyní obdržel podporu v důvěře v transcendentální zábavy Parabrahmy Šrí Kršny a byl zjevně pokorný. Jednoho rána po koupeli při ranním úsvitu seděl Paramahamsa Bábádží v háji *mádhaví* a zpíval *hari-námu* na své *tulasí-mále*. V tom se v jeho srdci zjevila *nišánta-lílá* Šrí Šrí Rádhy a Kršny Yugaly (jejich zábavy těsně před rozbřeskem). Právě v tom čase, kdy se od sebe museli Rádhá a Kršna odloučit a opustit *kundžu*, aby se vrátili do svých domovů, pocítil Paramahamsa Bábádží velké bolesti z odloučení a slzy lásky vytékali neustále z jeho očí. Během prohlubování meditace o této zábavě se právě vnitřně zaměstnal ve službě ve své úplné věčné duchovní podobě, určené pro tuto chvíli a takto ztratil veškeré vnímání svého fyzického těla. Sannyási Thákura byl očarován stavem vědomí svého guru, posadil se vedle něho a pozoroval jeho *sáttvika-bhávu* (transcendentální symptomy extáze). Najednou mu Paramahamsa Bábádží řekl: „Ó *sakhí*, utiš okamžitě *Kakḥatí*, jinak vzbudí Rádhá-Góvindu z jejich božského radostného spánku. To by rozčílilo Lalitá-sakhí a ona by

mi vyhubovala. Podívej se! Ananga-mandžarí ti taky naznačuje, abys to udělala, ty jsi Ravana-mandžarí a tohle je tvá služba. Buď tedy velmi svědomitá při této příležitosti.“

Když vyslovil Paramahansa Bábádží tato slova, upadl do bezvědomí. Od této chvíle se zabýval Sannyásí Maháradža, který nyní poznal svou duchovní identitu a službu, pouze tímto tématem. Tak se přiblížil den a ranní slunce rozestřelo na východě svůj svit. Ptáci začali na všechny strany melodicky zpívat a vanul mírný větřík.

Výjimečná krása háje *mádhavi* v Pradyumna-kundži, ozářené rudými paprsky vycházejícího slunce, byla nepopsatelná. Paramahansa Bábádží seděl na svém sedátku z banánových kůr. Jakmile opět nabyl vnějšího vědomí, začal zpívat na své *džapa-mále šri*

námu. Sannyásí Thákura složil hluboké poklony k jeho lotosovým nohám a se sepjatýma rukama v hluboké pokoře řekl:

„Prabhu, ó mistře, tato nízká duše by ti chtěla položit jednu otázku. Prosím, odpověz mi přívětivě a uzdrav mé umučené srdce. Oddej se radosti a zaplav mé srdce, které bylo spáleno ohněm *brahma-džňány*, *vražda-rásou*.“

Bábádží odpověděl: „Ty jsi vhodný uchazeč, pokusím se ti dle nejlepších možností odpovédět na každou tvou otázku.“

Sannyásí Thákura řekl: „Dlouhý čas slýchám o stěžejním významu *dharmy*. Při mnohých setkáních jsem položil nesčetněkrát tuto otázku: ‚Co je to *dharma*?‘ Následné odpovědi mi však poskytly pouze důvod k zármutku. Prosím, řekni mi, co je skutečná příznačná *dharma* *džívy*? A proč vysvětlují různí učitelé povahu *dharmy* tolika různými způsoby? Jestliže je pouze jedna *dharma*, proč nekultivují všichni vzdělanci pouze tuto univerzální *dharmu*, která je tak jedinečná?“

Paramahansa Bábádží meditoval o lotosových nohách Šrí Kršny Čaitanji Maháprabhua a začal hovořit: „Ó nejvyšše požehnaný, osvítím ti všechny principy *dharmy* do té míry, do níž jsem svým poznáním schopen. Objekt je nazýván *vastu* a jeho věčná povaha je známá jako *nitya-dharma*. Povaha vzniká elementární strukturou objektu. Když je objekt formován Kršnovým přáním, získává určitou vlastnost, která proniká jako věčný průvodní faktor touto strukturou. Tato vlastnost je *nitya-dharma* objektu.

Povaha daného objektu je změněna, nebo zničena, jestliže se uvnitř uskuteční proměna, způsobená silou okolností, nebo kontaktem s jinými objekty. V průběhu času se tato zkrleslá povaha upevňuje a jeví se věrně, jako by byla věčnou povahou tohoto objektu.

Tato zkrleslá povaha není *svabhava* (skutečná povaha), je spíše nazývána *nisarga*, vlastnost, nabytá dlouho trvajícím společenstvím. Tato *nisarga* zaujímá místo vlastní povahy a je chybně identifikována jako *svabhava*. Například může být objektem voda a její *svabhava* je být tekutou. Jestliže voda díky vnějším okolnostem ztuhne a změní se v led, přebírá tato nabytá vlastnost místo vnitřní povahy. Ve skutečnosti není tato nabytá povaha věčná, je pouze dočasná, ovlivněná okolnostmi. Jestliže není dále přítomna příčina tohoto dočasného zjevení, tato nabytá vlastnost automaticky mizí. Oproti tomu *svabhava* je věčná. Může se stát zkrleslou, je však neoddělitelná od svého objektu a její odvěká povaha se jistě projeví, jakmile nastane správný čas a okolnosti. *Svabhava* objektu je jeho *nitya-dharmou* (věčnou funkcí), jeho nabytá povaha je *naimittika-dharmou* (okolnostmi získanou funkcí). Ti, kteří mají skutečné poznání o objektu (*vastu-džňána*), rozeznají rozdíl mezi věčnou a dočasnou funkcí, oproti tomu ti, kterým tohle poznání schází, považují získanou povahu za skutečnou a mají tudíž dočasnou *dharmu* za věčnou.“

„Co je to, co je nazýváno *vastu* a jaký je význam *svabhavy*?“ zeptal se Sannyásí Thákura.

Paramahansa Bábádží řekl: „Slovo *vastu* bylo odvozeno ze sanskrtského ‚vas‘, což znamená existovat, nebo nacházet se. Toto označení se stává úplným slovem, jestliže je přidána přípona ‚tu‘. Následně znamená ‚*vastu*‘ - to, co existuje, to, co samo za sebe odpovídá. Jsou dva druhy *vastu*; *vástava* a *avástava*. Označení skutečné trvalé substance (*vástava-vastu*) se vztahuje na ty, kteří spočívají v transcenci. Dočasné objekty (*avástava-vastu*) jsou *dravya* (solidní předměty), *guna* (vlastnosti), atd. Opravdové objekty mají věčnou existenci. Neskutečné objekty zaujímají pouze stín existence, která se jeví dočasně skutečnou a dočasně neskutečnou. Ve Šrímad Bhágavatamu (1.1.2) je to označeno takto:

*vedyam vāstavam atra vastu
śiva-dam*

Jen opravdu trvalá substance, která je spojena s Nejvyšší Absolutní Pravdou a spočívá v nejvyšším požehnaní, je hodna toho, stát se uvědomělou.

Z tohoto tvrzení lze jasně pochopit, že jediná skutečná substance je ta, která je spojena s nejvyšší transcencí. Šrí Bhagaván je jediná skutečná žijící bytost. Všechny ostatní živé bytosti (*džívy*) jsou nepatrné části této Nejvyšší Bytosti, mezi tím je *májá*, energie Nejvyššího Pána, síla nastolující iluzi. Slovo *vastu* se vztahuje na tři základní principy, nazývané Bhagaván, *džíva* a *májá*. Poznání o vzájemných vztazích těchto tří principů je známo jako čisté poznání (*šuddha-džňána*). Je nespočet patrných reprezentací těchto tří principů a jsou považovány za *avástava-vastu* (neskutečná substance). Klasifikace projevení v různých

kategoriích, jako *dravya* (objekty) a *guna* (vlastnosti), převzaté z filozofické školy Vaišéšika, je nazírání, bazírující na povaze *avāstava-vastu*, dočasných objektů. Charakteristický znak skutečné trvalé substance je její opravdová povaha.“ Sannyásí Mahārādža řekl:

„Prabhu, chtěl bych tomuto tématu zcela jasně porozumět.“

Bábádží Mahāšaja odpověděl: „Śrīla Kṛṣṇadāsa Kavirādža Gosvāmī, který byl objektem milosti Śrī Nityānandy Prabhua, mi ukázal svůj vlastní sepsaný Manuskript. Śrīman Mahā-prabhu nás o této látce následovně poučil v Čaitanja-čaritāmṛte (Mādhya 20.108):

*jīvera 'svarūpa' haya-kṛṣṇera 'nitya-dāsa'
kṛṣṇera 'tatasthā-śakti' 'bhedābheda-prakāśa'*

Charakteristickou povahou *džívy* je být služebníkem Kṛšny. Ona je marginální energií Śrī Kṛšny a je manifestací, současně totožnou i odlišnou od Pána

*kṛṣṇa bhulī' sei jīva anādi-bahirmukha
ataeva māyā tāre deya sāmsāra-duḥkha*

Džíva, která zapomněla na Kṛšnu, je ponořena od pradávných časů v Jeho vnější energii. Kṛšnova iluzorní energie (*májá*) ji dodává důsledné utrpení, ve formě hmotného bytí. (Čaitanja-čaritāmṛta Mādhya 20.117)

Kṛšna je Úplná Transcendentální Substance (*čid-vastu*). Je často srovnáván se Sluncem duchovní říše a *džívy* s atomově malými částmi slunečního svitu. *Džívy* jsou nespočetné. Když se říká, že jste individuálními částmi Kṛšny, neznamená to, že jste jako části kamene, který tvoří horu. Ačkoliv nespočetné *džívy* vznikají z Kṛšny, On sám přitom není nijak omezen. Z tohoto důvodu přirovnávají Védy *džívy* k jiskrám vylétajícím z plamene. Ve skutečnosti neexistuje žádné vhodné přirovnání. Žádné přirovnání není dokonalé, ani jiskry planoucích ohně, ani atomové části slunečních paprsků, ani zlato, vyrobené z mystických drahokamů.

Skutečná povaha *džívy* se v srdci velice snadno zjeví, ale pouze, když je zanecháno světských představ nahlížení na bytí. Kṛšna je Nekonečná Duchovní Substance (*brihat-čid-vastu*), oproti Němuž představují *džívy* nepatrnou duchovní substanci (*anu-čid-vastu*). Jednota *džívy* a Kṛšny je založena na jejich duchovní povaze (*čid-dharma*), ale oni jsou zároveň nepochybně odlišné, neboť jejich povahy jsou úplné, potažmo neúplné. Kṛšna je Věčným Pánem *džív* a *džívy* jsou Jeho věčnými služebníky. Tento vzájemný vztah je přirozený. Kṛšna je přitažlivý a *džívy* jsou k Němu přitahovány. Kṛšna je Nejvyšší Vládce a *džívy* jsou pod Jeho vládou. Kṛšna je dohlížející a *džívy* jsou těmi, na které je dohlíženo. Kṛšna je dokonale úplný a *džívy* jsou nuzné a nepatrné. Kṛšna je svrchovaně mocný, přičemž *džívy* vůči němu nemají žádnou moc. Z tohoto důvodu je věčná *svabháva*, nebo věčná *dharma* *džívy* Kṛšna-dāsya, věčná služba a odevzdanost Kṛšnovi. Kṛšna je vybaven neomezenou energií. Jeho úplná energie (*pūmā-śakti*) je k vidění v manifestaci duchovního světa.

Podobným způsobem můžeme pozorovat marginální energii v manifestaci *džívy*. Tato zvláštní energie, známá jako *tatasthā-śakti*, plní funkci omezeného světa (*apūma-džagať*).

Tatasthā-śakti tvoří živá bytost (*vastu*), která existuje mezi oduševnělým (*čid-vastu*) a neoduševnělým (*ačid-vastu*) objektem a která může dosáhnout přímého spojení mezi duchovním a materiálním světem. Čisté transcendentální bytosti jsou svojí povahou úplným protikladem neoduševnělým objektům a z tohoto důvodu nemají s nimi žádným způsobem

vztah. Ačkoliv je *dživa* oduševnělou duchovní částí, může vlivem božské energie, známé jako *tatasthá-šakti*, nabýt vztahu k neoduševnělé hmotě. Hraniční oblast mezi zemí a vodou v řece je známá jako '*tata*' (břeh). Na tuto *tatu* je možno nahlížet jak z vody, tak ze břehu. Řečeno jinými slovy, je situována v obou prostředích. Božská *tatasthá-šakti*, situována v hraniční oblasti, nabývá vlastností země i vody, jako by se jednalo o živou bytost. Povaha *dživy* je duchovní, ale přesto může být vlivem okolností pod dohledem otupělé hmoty (*džada-dharma*). Z tohoto důvodu není *baddha-dživa* (podmíněná duše) mimo veškerá připoutání hmotou, v protikladu k *džívám* v duchovní sféře. Nicméně se liší od otupělé hmoty, na základě své oduševnělé spirituální povahy. Tyto dvě rozdílné povahy *dživy*, bytosti buď čisté, nebo otupělé hmotou, jsou klasifikovány jako vlastní princip. Následně musí být akceptován rozdíl mezi *Bhagavánem* a *džívou*. *Bhagaván* zaujímá absolutní nadvládu nad *májou*, *dživa* je však za určitých okolností pod vlivem *máji* a je takto subjektem jejího vlivu. Z toho vyplývá, že tyto tři principy, *Bhagaván*, *dživa* a *májá*, jsou věčné a opravdové (*paramārthika satya*). Z těchto tří je *Bhagaván* tím Nejvyšším Věčným Principem a základem pro ostatní principy. Toto je následovně potvrzeno ve Šrí Katha Upanišadě (2.2.13):

nityo nityānām cetanaś cetanānām

On je Nejvyšše Věčným mezi všemi věčnými a prvotní vědomá bytost mezi všemi vědomými bytostmi.

Dživa je svojí povahou věčný služebník Kršny a reprezentuje Jeho marginální energie. Tohle objasňuje, jak je *dživa* od *Bhagavána* současně odlišná a neoddělená (*bhedābheda-prakāśa*). *Dživa* je subjektem vlády *máji* a *májá* je zase pod vládou *Bhagavána*. Na druhé straně jsou *dživa* a *Bhagaván* svojí odvěkou povahou transcendentální bytosti (*čid-vastu*).

Dále je *dživa* zvláštní energií *Bhagavána*. Zde se nachází nerozdílné bytí mezi oběma. Tam, kde se ve stejném bodě setkává rozdílné a nerozdílné bytí, vystupuje věčné rozdílné bytí do popředí. *Nitya-dharma dživy* je být věčným služebníkem Kršny. Když tohle zapomíná, podléhá tyránii *máje* a staví se proti Kršnovi. Poklesnutí *dživy* se neodehrává v oblasti hmotného času. Ve vztahu k tomuto se užívá slov *anádí-bahirmukha*, která znamenají, že se *dživa* už nepředstavitelně dlouho odvracela. Její *nitya-dharma* se pervertuje od bodu tohoto odvracení a vstupu do říše *máje*. Následně vyvíjí *dživa* stykem s *májou* *nisargu* (nevlastní povahu), která podporuje rozvíjení její dočasné funkce a vnímání (*naimittika-dharma*).

Nitya-dharma je jedinečná, nedělitelná a bezchybná ve všech různých situacích, naproti tomu *naimittika-dharma*, ovlivněná různými okolnostmi a osobami rozdílných názorů, přijímá mnohé různé formy.“ Poté, co tohle Paramahansa Bábádží dořekl, zastavil se a začal zpívat *šrí-hari-nāma-džapu*. Sannyási Thákura mu složil poklonu a řekl: „Prabhu, budu dnes ještě o všech těchto tématech přemýšlet a zítra položím k tvým lotosovým nohám otázky, které mě napadnou.“

Následujícího rána nenašel Sannyási Thákura žádnou příležitost položit otázky Prémádásovi Bábájimu, který toho času prohluboval své vědomí *vraja-bháva* (Prožívání služby Šrí Kršnovi s myšlenkovým rozpoložením obyvatele Vradže). K poledni, potom co od domu k domu posbírali ve vesnici almužny, usedli společně v podloubí Šrí Malátí Mandapy. Ze své milosti začal Paramahamsa Bábájí hovořit: „Ó nejlepší ze *sádhuů*, k jakému závěru jsi došel po naší včerejší rozmluvě o *dharmě*?“

Sannyási Thákura se zeptal s velkým nadšením: „Prabhu, jestliže je *džíva* nekonečně malá, jak může být její *dharma* úplná a ryzí? A jak může být přirozená funkce *džívy* věčná, když je tato teprve časem tvořena?“

Když si přebral Paramahamsa Bábájí tyto dvě otázky, začal meditovat o Sačinandanovi a odpověděl s úsměvem: „Ó, ctihodný pane, ačkoliv je *džíva* viděna jako nekonečně malá (*anupadártha*), je její *dharma* úplná a trvalá (*nitya*). Nepatrnost je toliko pouze znak, kterým je identifikovatelná. Parabrahma Šrí Kršnačandra je jedna a jediná nekonečná všeobsahující substance (*brhadvastu*) a *džívy* jsou Jeho nespočetnými, atomově malými částmi. Tak, jako vycházejí jiskry z jediného plamene, tak vycházejí *džívy* z Kršny, který je vtělením neměnného vědomí. Zrovna tak, jako je každá jiskra totožná s potenciálem celého ohně, je schopna každá individuální *džíva* rozvinout úplnou funkci božského vědomí. Jedna jediná jiskra má v sobě sílu přeměnit celý svět v prach. Podobným způsobem je jediná *džíva* schopna zaplavit celý svět božskou láskou, jestliže získá Kršnačandru, skutečný objekt lásky. Dokud se nevěnuje *džíva* navázání kontaktu se skutečným objektem její duchovní funkce, není schopna rozvinout tento přirozený vývoj duchovní funkce. Ve skutečnosti je identita *dharmy* odhalena, když dojde ke spojení s jejím objektem. Co je *to nitya-dharma*, věčná, komplexní funkce *džívy*? Musíš tuto otázku pečlivě prozkoumat! Transcendentální láska ke Kršnovi (*prema*) je *nitya-dharma džívy*. Dokonalou přirozeností *džívy* je vědomí, které je transcendentální hmotnému stvoření. Božská láska je její dokonalá funkce a přirozeností této čisté *premy* je oddaná služba Kršnovi. *Džívy* se nacházejí v jednom ze dvou možných postavení: *šuddhávasthá*, čisté, osvobozené postavení, nebo *baddhávasthá*, podmíněné postavení. V osvobozeném postavení je *džíva* zcela duchovní (*cinmaya*) a nemá žádné pouto k hmotnému stvoření. Ačkoliv zůstane v tomto postavení nepatrnou bytostí. *Džíva* může, na základě své nepatrnosti, prožít jen část své duševní nálady. Pán je, jakožto vastu (skutečně existující živá bytost), na základě své významné povahy nejvyšší, zcela ryzí a věčný. *Džíva* je Jeho nepatrnou částí, vystavenou pošpinění a subjektem opakujících se změn.

Nepodvedená duchovní, přirozená funkce *džívy* (*dharma*) je velká, nedělitelná, čistá a věčné povahy, avšak může se stát atomově malou, neúplnou a nečistou. Pokud je *džíva* čistá, vyjevuje její *dharma* bezúhonný charakter. Je-li však znečištěna stykem s *máyou*, pervertuje svoji přirozenost. Tak se stává nečistou, nechráněnou, světskou radostí a utrpením utiskovanou. Průběh hmotné existence *džívy* začne, když zapomene svůj věčný služebnícký vztah ke Kršnovi. Dokud zůstane *džíva* čistá, ponechává si svou identitu a vlastní obraz ve shodě se svou neošálenou duchovní funkcí (*sva-dharma*). Její vnitřně sidlicí původní ego tkví takto v rozpoležení věčného služebníka Kršny. Jakmile se ale pošpiní stykem s *máyou*, ustupuje toto původní ego a tvoří se mnoho různých jiných forem. Stykem s *máyou*

je čistá komplexní identita *džívy* překryta subtilním hrubohmotným tělem. Následně vystupuje na povrch v subtilním těle jiné ego (*linga-šaríra*). Jestliže se k tomu připojí ještě ztotožnění se, identifikace *džívy* s hrubohmotným tělem (*sthíla-šaríra*), tvoří se třetí forma ega.

Ve své čisté duchovní formě je *džíva* výhradně služebníkem Kršny. Jestliže se identifikuje *džíva* s jemnohmotným tělem, je její věčné čisté ego, být služebníkem Kršny, zakryto a myslí si, že by si mohla vychutnávat plody svého jednání. *Džíva* pak obdrží hrubohmotné tělo a myslí si: „Jsem bráhmana, jsem král, jsem zoufalý, jsem žalostný, jsem překonaný nemocí a smutkem, jsem žena, jsem pánem této či oné osoby.“ Identifikuje se tedy sama s mnoha rozdílnými hrubohmotnými tělesnými koncepty. Úplná přirozenost *džívy* se zvrhne, jestliže je ve společnosti těchto různých druhů falešného ega. Uvnitř sídlící komplexní funkce *džívy* (*svadharma*) je neošálená *prema*. Tato *prema* se manifestuje zkresleně v jemnohmotném těle ve formě štěstí a žalu, tíhnutí a odporem, atd. Toto zvrhnutí je v ještě koncentrovanější formě v hrubohmotném těle, jako požitek z jídla a pití a styku s pozorovanými smyslovými objekty. Měl by jsi jasně porozumět tomu, že věčná funkce *džívy*, známá jako *nitya-dharma*, je manifestována pouze ve svém čistém stavu. *Dharma*, která se vyskytuje v podmíněném stavu je známa jako omezená (*naimittika-dharma*). *Nitya-dharma* je přirozeně úplná, čistá a věčná. Vysvětlím omezené *dharma* průběžně jiného dne. Nepodvedené *vaišnava-dharma*, které je zobrazeno ve Šrímad Bhágavatamu, je věčné

náboženství (*nitya-dharma*). Různé druhy *dharmy*, které jsou propagovány v tomto světě, se rozdělují do tří kategorií: *nitya*, *naimittika* a *anitya* (nestálé).

Za *nitya-dharmu* je považován každý druh náboženství, ve kterém se nehovoří o existenci Íšvary a které neakceptuje, že *džíva* je věčná. *Naimittika dharma* uznává existenci Íšvary a nepomíjí duše, usiluje však o Íšvarovu milost jen prozatímními metodami. *Nitya-dharma* usiluje o službu Bhagavánovi, pomocí čisté, nefalšované *premy*. *Nitya-dharma* může být známa pod různými jmény, odpovídajícími zemi, rase a řeči. Skrze jména, která na sebe bere, je také v nejvyšší míře žehnající. V Indii rozšířená *vaišnava-dharma* je ideálním příkladem *nitya-dharmy*. Odvěká *vaišnava-dharma* byla světu zvěstována Bhagavánem, Sačínandanou, Pánem našich srdcí. Právě z tohoto důvodu přijali mnohé velké osobnosti, ponořené hluboko v radosti božské lásky, toto učení a využili ho jako pomoc.“

V tento okamžik řekl Sannyásí Thákura se sepjatýma rukama: „Prabhu, jsem věčný svědek výjimečné znamenitosti Sačínandanou vyjevené bezúhonné *vaišnava-dharmy* a realizoval jsem nedokonalou přirozenost monistické doktríny Šankaráčárje. Přesto mi přišlo na mysl něco, co bych ti nechtěl zatajit a proto ti to musím, následující své svědomí, sdělit. Chápu, že Šrí Čaitanjou vyjevená *mahábháva* je nejvyšším stavem koncentrované *premy*. Liší se tento stav od dosažení dokonalosti Absolutního Jáství (*advaita-siddhi*)?“

Když uslyšel Paramahamsa Bábáji jméno Šankaráčárje, vzdal *áčárjovi* svou úctu a řekl: „Ctihodný pane, „*śaṅkaraḥ śaṅkaraḥ sākṣāt*“, Šankaráčárja není nikdo jiný nežli Mahádéva Šankara nebo Šivádží. To bys neměl nikdy zapomenout. Šankara je pro vaišnavy guruem, neboť se na něj odkazoval Maháprabhu, jako na jednoho z *áčárjů*. Pro něho byl Šankaráčárja dokonalejší *vaišnava*. Onoho času, kdy se zjevil Šankaráčárja v Indii, splnil nutnou povinnost *guna-avatára*. Na základě vlivu *šunyavády* (nihilistická filozofie buddhistů) bylo studium védských písem a praktikování *varnášrama-dharmy* prakticky vyhynulé. *Šunyaváda* je vehementně proti osobní koncepci Bhagavána. Ačkoliv toto učení akceptuje princip identity živé bytosti jakožto spirituální duše, je extrémním případem *anitya-dharmy*. Bráhmani v oné éře se stali opravdovými buddhisty a vzdali se tak védské *dharmy*. V tomto momentě se zjevil Šankaráčárja, jako zevně jednající inkarnace Mahádévy. Ustavil opět důvěryhodnost védských písem a přeměnil *šunyavádu* doktrínu Ničeho v *brahmavádu* doktrínu *nirvišéša* (formy prostého) *brahma*. Toto byl výjimečný výkon a pro tento enormní počín je Indie povinována Šankaráčárjovi neustále děkovat. Všechny aktivity v tomto světě lze rozdělit do dvou skupin: Některé se vztahují na speciální časový úsek (*tathálika*) a druhé jsou upotřebitelné v každém čase (*sárvahálika*). Práce, kterou vykonal Šankaráčárja, se vztahovala na určitou časovou periodu a byla neocenitelnou nutností. Šankaráčárja položil základní kámen, díky němuž mohli velcí *áčárjové*, jako Rámanúžáčárja, dosáhnout chrámu čisté *vaišnava-dharmy*. Vaišnavové sklízejí dnes plod filozofických učení Šankaráčárji.

Pro *džívy*, poutané hmotou, je nutné pochopit spoutání materiální přírodou a vztah k Bhagavánovi (*sambandha-džňána*). Obojí, jak Šankaráčárja, tak i vaišnavové akceptují, že vnímající živé bytosti v tomto hmotném světě jsou zcela odloučeny od hrubého i jemnohmotného těla a jsou rozdílné, dále, že *džívy* existují duchovně a osvobození (*mukti*) předpokládá zřeknutí se veškerých pout v tomto materiálním světě.

Až k bodu osvobození vládne velká shoda mezi učením Šankaráčárji a učením vaišnavů. Šankara učil dokonce, že uctívání Hariho je metoda, s níž se dá očistit srdce a dosáhnout osvobození. Zatajil však sám nejvyšší cíl *džívy*, kterého je dosaženo osvobozením. Šankarovi bylo zcela známo, že když by mohli být *džívy* povzbuzeny k následování cesty

osvobození skrze skutečné odevzdání se Harimu, bude se opakovaným připoutáním k Němu vyvíjet radost *bhadžanu* a následně se stanou čistými oddanými. Z tohoto bodu ukázal Šankara však pouze cestu a neodhalil dále důvěrná tajemství *vaišnava-dharmy*. Ten, kdo studoval důkladně komentáře Šankary, je schopen jeho vnitřní zájem pochopit. Ona tajemství, jež jsou ukryta ve vnějším aspektu jeho učení, prodlévají daleko vzdálena od prahu *vaišnava-dharmy*. Nazíráním z určitého úhlu pohledu se zdá být dokonalý stav Absolutního Jáství (*advaita-siddhi*) s *premou* identický.

Výsledná interpretace Absolutního Jáství je však nepochybně odlišná od významu *premy*. Co je *prema*? Měl by jsi jasně porozumět, že *prema* je ryzí přirozenost, díky níž se cítí být dvě transcendentální bytosti vzájemně přitahovány. *Prema* se nemůže rozvíjet bez oddělené existence dvou transcendentálních bytostí. Kršna-*prema* je *dharm*a, díky níž se cítí být všechny transcendentální bytosti věčně přitahovány k Nejvyšší Bytosti, Šrí Kršnačandrovi. Ideologie *premy* se zakládá na odvěce založených skutečnostech, že Kršna má svou vlastní, věčnou, separátní existenci, že *dživy* mají svou vlastní, věčnou, separátní existenci, následují Jeho vedení (*ánuktya*) a že tato *prema tattva* je rovněž věčnou úplnou skutečností (*nitya-siddha-tattva*).

Když mluvíme o procesech požitků, odhalují zřetelně svou přítomnost tři rozdílné části. Jsou to jednak ti, kdož prožívají *premu*, dále předmět, který je *premou* vychutnáván a proces samotný, ve kterém je *prema* vychutnávána (neboli milenec, milovaná a láska sama). Tyto tři citové rozměry jsou vždy odlišné (*prthak*). To je uznávaný fakt. *Prema* nemůže být věčnou realitou, pokud není ten, který se v *prem*ě raduje, odlišný od předmětu *premy*. Můžeme říci, že Absolutní Já (*advaita-siddhi*) je to stejné jako *prema*, jestliže definujeme *advaita-siddhi* jako čistý stav transcendentálního bytí, který nemá žádný vztah k bezpocitové hmotě. Toto pojetí *advaita-siddhi* zahrnuje chápání Já ve smyslu, že ony duchovní bytosti jsou totožné se svou duchovní přirozeností a funkcí (*cit-dharma*). Avšak současní učenci, kteří následují Šankaru, nejsou s touto myšlenkou spokojeni a pokouší se ustanovit názor, že duchovní bytosti se stávají jednou a tou samou neoddělitelnou substancí. K tomuto názoru nevyužívají védské koncepty nerozdílného bytí a propagují místo toho zkreslenou verzi. Vaišnavové označují tuto filozofii za odpor vůči védám, ve které se popírá věčnost *premy*. Šankaráčárja popsal stav nerozdílnosti pouze jako neošálený stav duchovní substance. Tak došlo k tomu, že jeho tehdejší přívrženci nemohli pochopit jeho vnitřní úmysly a proto ublížili názoru svého guru, tím, že vyučovali zcela méněcennou doktrínu, známou jako *Májáváda*, která popisuje rozdílný stav *premy* jako iluzorní fenomén. Májavádiové popírají, že by existovalo něco mimo jedné duchovní substance (*brahma*) a že funkce *premy* je v této substancii obsažena. Tvrdí, že dokud *brahma* prodlévá ve stavu Jáství, je vzdáleno vlivu *máyi*. Jestliže se však toto *brahma* vtělí a je překonáno *máyou*, přijímá různé formy vzhledu *dživy*. Jsou neomylně přesvědčeni, že podoba Bhagavána je iluzorní manifestací. Ve skutečnosti je Jeho podoba věčně čistým a koncentrovaným vědomím.

Z tohoto důvodu došli k závěru, že *prema* a její různé manifestace jsou iluzorní a tudíž poznání neduality (*advaita-džňána*) se nachází mimo vliv *máyi*. Jejich špatné pochopení Jáství nemůže být nikdy ztotožňováno s *premou*. Šrí Čaitanjadéva poučoval svět, jak vychutnávat *premu* osobně, svým vlastním jednáním a chováním. Tato *prema* je dokonalým a nejvýše rozvinutým stupněm čistého stavu dokonalého Jáství, na rozdíl od oblasti *máyi*. Stav, známý jako *mahábháva*, je zvláštní přeměnou této *premy*, ve kterém je *premánanda* neobyčejně mocný. Takto jsou obojí, odlišnost a intimní vztah mezi milujícím a milovaným,

pozdvížení na nepopsatelnou úroveň. Nedůsledná teorie *máyavády* nemůže být v žádném případě využita k pochopení *premy* ve všech jejích úrovních.“

Sannyásí Thákura řekl s velkým přesvědčením: „Ó Prabhu, mé srdce bylo hluboko zasaženo poznáním, že *máyaváda* je nevýznamnou doktrínou. Všechny pochyby, které jsem doposud měl, byly zničeny tvou milostí. Cítím silnou touhu vzdát se břímě *máyaváda-sannyásy*.“ Bábádží Mahášája řekl: „Ó Mahátmo, neuděluji nikdy poučení jen navenek. Když byla očistěna *dharma* tvého srdce, bude tvé vnější jednání správně postaveno na zcela prostou a přirozenou cestu. Tam, kde je přisuzován vnějšímu jevu příliš velký význam, převládá nepozornost nad vnitřní funkcí, nad duší. Když je tvoje srdce očistěno, vyvíjí se v tobě sama od sebe přitažlivost k vnějšímu chování *vaišnavů* a nedopouštíš se jistě žádné chyby, když měníš svůj oděv. Prohlubuj své srdce pokusem o následování učení Šrí Čaitanji a po čase se ti zalíbí ona vnější rozpolcenost *vaišnava-dharmy*, ke které chováš přirozenou náklonnost. Měl by jsi vždy vzpomínat na tuto instrukci Šrímana Maháprabhua:

*markata-vayrāghya nā kara loka dekhāṇā
yatāhāyogya viṣaya bhuñja' anāsakta hañā
antare niṣṭhā kara, bāhye loka-vyavahāra
acirāt kṛṣṇa tomāya uddhāra*

„Nevěnuj se *markata-vairāgyi* (vnější znaky odříkání, které může člověk pozorovat u hlupáků), abys udělal dojem na obyčejnou lůzu. Ty smyslové objekty, které ti napomáhají s rozvojem služby by's měl bez připoutání přijmout a vzdát se každého materiálního chování v srdci. Rozviň uvnitř ocelovou víru v Šrí Kršnu a vydej se na svou cestu životem tak, aniž by něco zakrylo tvůj citový podnět. Jestliže se vydáš touto cestou, osvobodí tě Šrí Kršna velmi brzy z hmotné existence.“ (Čaitanja Čaritāmṛta, Madhya 16.238-239)

Sannyásí Thákura porozuměl ihned hlubokému významu tohoto učení a neprohodil žádnou další poznámku ohledně změny svého oděvu. Se sepjatýma rukama začal hovořit: „Prabhu, našel jsem útočiště u tvých lotosových nohou a jsem jen tvým žákem. Všechny instrukce, které mi poskytneš, budu bez jakýchkoliv námitek ctít. Díky naslouchání tvým radám jsem pochopil, že pravá *kršna-prema* tvoří jedinou *vaišnava-dharmu*. Tato láska ke Kršnovi je *kršna-dharma* každé *džívy*, která je dokonalá, čistá a přirozená. Ale jak mám nazírat na různorodé *dharmy*, které převládají v jiných zemích?“

Bábádží Mahášája řekl: „Ó, Mahátmo, je jenom jedna *dharma*, ne dvě, či více. *Džívy* mají jen jednu *dharmu*, známou jako *vaišnava-dharma*. Rozdíly řeči, zemí, či ras nemohou způsobit žádné rozdíly *dharmy*. *Jaiva-dharma* je vyjádřením povahy, funkce *džívy*. Lidé jí mohou přisoudit mnohá jména, nemohou jí ale přidat žádnou jinou povahu. Nefalšovaná duchovní láska, kterou pociťuje nekonečně malá bytost k nekonečně velké bytosti, je známá jako *jaiva-dharma*. Protože přijímá *džíva* různé materiální vlastnosti, jeví se tato *jaiva-dharma* přetvořeně a přijímá různorodé pozemské formy. Proto bylo dáno čisté formě *jaiva-dharmy* jméno *vaišnava-dharma*. Míra *vaišnava-dharmy* v náboženství, nebo *dharmě* je mírou jejich čistoty. Před nějakým časem jsem předložil v Šrí Vraja-dhāmu otázku k lotosovým nohám Šrí Sanátany Gosvámího, důvěrnému společníkovi Šrímana Maháprabhua. Ptal jsem se ho, zda slovo *iṣhqh'* v islámské duchovní tradici znamená nefalšovanou lásku, či něco jiného. Sanátana Gosvámí byl vzdělaným žákem všech *šáster*. Jeho vzděla-

nost v arabské řeči i v řeči Farsi neznala hranic. Šrí Rúpa Gosvámí, Šrí Jíva Gosvámí a jiní vysoko postavení duchovní učitelé byli na tomto shromáždění také přítomni. Blahosklonně odpověděl Šrí Sanátana Gosvámí mou otázkou následovně: „Ano, slovo *‘iṣhqh’* znamená láska. Přivrženci islámu užívají toto slovo k uctívání Íšvary, avšak všeobecně se vztahuje na lásku běžného, světského života. V poetickém ztvárnění oddaných milenců Laily a Majnuna a v literárním popise slova *‘iṣhqh’* je potvrzeno, že islámští duchovní učitelé neuměli porozumět významu čistého duchovního bytí, nebo *śuddha-čit-vastu*. Připojovali se k *‘iṣhqh’* jakožto k fyzické lásce ve spojení s hrubohmotnými těly, nebo k emocionální lásce, ve spojení s jemnomotným tělem. Takto nemohli dojít k žádným zkušenostem s nefalšovanou božskou láskou k Bhagavánovi, s *prémou*. Tato *préma* se vztahuje obzvláště na prapůvodní stav duchovní lásky, projevované mezi čistou duchovní bytostí a Nejvyšší Duchovní Bytostí v různých variantách transcendentálního vztahu. Tento druh *prémy* jsem nenašel v žádném písmu sepsaném muslimskými učenici. To samé platí o muslimském slově *‘rúh’*, které znamená duše, nebo duch. Soudě dle muslimských učenců, užívali slova *‘rúh’* nikoliv ve významu *śuddha-džívy* (osvobozené duše), nýbrž *baddha-džívy* (duše, spoutané *máyou*). V žádném jiném náboženství jsem neviděl učit nefalšovanou lásku ke Kršnovi. Oproti tomu jsou popisy *kršna-prémy* dosažitelné ve veškerém učení *vaiṣṇava-dharmy*. Takto to popisuje např. Šrímad Bhágavatam prohlášením: *projihita-kaitava-dharma* (nejvyšší skutečnost, odmítající všechny podvodné náboženství). Nicméně jsem hluboce přesvědčen, že teprve Šrí Kršna Čaitanja dal úplné učení náboženství čisté *kršna-prémy*. Pokud pocítíš důvěru v moje slova, mohl by jsi tento závěr akceptovat.“ Když jsem toto učení přebíral, musel jsem se znovu a znovu Šrí Sanátanovi Gosvámimu klanět.“

Potom, co vyslechl Sannyásí Thákura toto učení Šrí Bábádžího Maharádže poskytl mu okamžitě *dandavat-pranámas*. Paramahansa Bábádží pak řekl: „Ó, nejlepší z oddaných, nyní zodpovím tvou druhou otázku. Prosím, poslouvej teď pozorně. Slova ‚stvoření‘ a ‚utváření‘, použitých ve vztahu k *džívám*, se užívá na základě hmotné souvislosti.

Čas, který zažíváme ve třech fázích , v minulosti, přítomnosti a budoucnosti, je hmotný čas (*jadya-kála*) spojený s hmotnou energií, *máyou*. V duchovní sféře je duchovní čas (*čít-kála*), ve kterém existuje minulost i budoucnost v přítomnosti. *Džíva* a Kršna existují v tomto duchovním čase. Proto je *džíva* věčná a nepřetržitá a její skutečná funkce, láska ke Kršnovi, je také věčná. Slovy ‚stvoření, utváření a pád‘ se operuje pod vlivem materiálního času a popisují *džívu* po jejím upoutání tímto hmotným světem. Ačkoliv je *džíva* nekonečně malá, přesto se jedná o věčnou duchovní bytost, jejíž podstatná povaha existuje již od jejího zjevení v tomto hmotném světě. Poněvadž v duchovním světě minulost a budoucnost neexistují, jsou všechny události v tomto duchovním časovém rámci situované věčně v přítomnosti.

Tohle vše jsem ti nyní vysvětlil jen slovy, avšak jejich pravý význam můžeš pochopit v té míře, v jaké zažíváš a chápeš čistou duchovní sféru. Dal jsem ti jen malý vhled. Měl by jsi se pokusit realizovat má slova v *čít-samádhi*, duchovní meditaci. Nebudeš schopen pochopit tohle téma světskou logikou a úvahami. Čím více budeš schopen vnímat duchovní úroveň. Nejdříve bys měl kultivovat realizaci své *śuddha-svarúpy* (čisté duchovní identity) a cvičit se ve zpívání čistého *śrí-kršna-náma*, potom se tvá duchovní povaha (*jaiva-dharma*) opravdu projeví. Duchovní prozření a zkušenost nejsou dosažitelné ani osmistupňovým systémem *aštánga-jógy*, ani poznáním beztvarého, vše prostupujícího brahmanu. Jen tomu, kdo se cvičí v prožívání radosti ze služby Kršnovi, může *džíva* projevit svou věčnou duchovní povahu (*nitya-siddha-*

dharmu). Měl by jsi se vždy cvičit s velkým entuziasmem ve zpěvu svatých jmen. Tato činnost je skutečná duchovní kultura. Díky pravidelnému zpívání se za krátký čas vytvoří pouto ke *šrí-kršna-námé* a ty pocítíš přímo duchovní sféry. Zpívání *šrí-kršna-nāma* je nejpřednější ze všech činností *bhakti* a uděluje nejrychlejší výsledky. Toto je potvrzeno *Šrí Čaitanjou* Maháprabhuem v učení *Čaitanja-Čaritamṛty*, excelentním díle *Šrí Kršnadāse Kavirádhe*:

*bhajanera madhye śreṣṭha nava-vidhā
bhakti'krṣṇa-prema', 'krṣṇa' dite dhare mahā-śakti
tāra madhye sarva-śreṣṭha nāma-saṅkīrtana nira-
parādhe nāma laila pāya prema-dhana*

Ze všech různých způsobů duchovních činností je devět způsobů *bhakti* (*śravanam, kīrtanam...*) těmi nejlepšími, neboť skýtají neuvěřitelnou sílu k propůjčení Kršny a *kršna-prémy*. Z těchto devíti je *nāma-saṅkīrtana* tím nejvyšším. Zpíváním *šrí-kršna-nāmy* bez přestupků je dosaženo pokladu *prémy*. (Antya 4.70-71)

Mahátmo, když chceš vědět, jak poznat vaišnavu, říkám ti, že vaišnava je ten, který zanechal všech přestupků a zpívá s velkou oddaností *šrí-kršna-nāmu*. Vaišnavy lze rozdělit do tří skupin: *kaniṣṭhā* (začátečník), *madhyama* (pokročilý) a *uttama* (zcela oddaný). Ten, kdo zpívá příležitostně Kršnova jména, je *kaniṣṭhā* vaišnava. Ten, kdo zpívá stále jména Kršny, je *madhyama* a ten, který svou přítomností inspiruje ostatní ke zpívání, je *uttama* vaišnava. Dle učení Maháprabhua není třeba žádných jiných kritérií k rozeznání vaišnavy.“

Sannyásí Thákura, který byl hluboce ponořen v nektaru učení Bábádžeho Mahárádže začal tančit, přičemž zpíval: „Haré Kršna, Haré Kršna, Kršna Kršna, Haré Haré / Haré Ráma, Haré Ráma, Ráma Ráma, Haré Haré.“ Tohoto dne zažil přirozenou chuť (*ručī*) pro *hari-nāmu*. Poklonil se hluboce k lotosovým nohám *šrí gurudev*y a modlil se: „Prabhu! Ó, příteli bezmocných. Prokaž prosím této ubohé duši svoji milost.“

Jedné noci, krátce po desáté hodině seděl Sannyásí Mahárádža na odlehlem návrší jeho háje v *Šrí Godrumě*. Pohledem, namířeným na sever spatřil, že už vyšel úplněk a ozářil celou *Šrí Navadvípamandalu* výjimečnou září. Najednou se před jeho očima zjevila poblíž *Šrí Majápuru* božská manifestace.

Sannyásí Thákura zvolal: „Ó, jaká výjimečná, neobvyklá vize! Právě vidím nejvýše podivuhodné a blažené svaté místo, plné drahokamy zdobených paláců, chrámů a dekorovaných vstupních bran, ozářených blyskavým světlem pobřeží řeky *Džáhnví*. Rozléhající se hlas *hari-nāma-saṅkīrtanu* rozeznává mnohá místa, jako by měl protnout nebe. Stovky oddaných hrají na vínu jako *Nárada*, zpívají *šrí nāmu* a tancují.

Na jedné straně vidím Mahádevu světlé pleti, provolávajícího se svou damarú v rukou: „Ó, *Višvambharo*, prosím, prokaž mi svou milost!“ Přitom, co tohle pronáší, začíná divoce tančit *tāndava-nṛtyu* a padá v bezvědomí k zemi. Na druhé straně vidím čtyřhlavého *Brahmu*, sedícího ve společnosti řišíů, velmi zkušených ve védských spisech. Recituje následující védskou *mantru* a vysvětluje ihned osvěceným způsobem její význam:

*mahān-prabhur vai puruṣaḥ
sattvasyaīṣaḥ pravarttakah
sunirmalām imāṁ prāpatim
īśāno jyotir avyayaḥ*

„Tato osobnost je nepochybně *mahán*, ten Nejvyšší. On je *prabhu*, mistr. Požehnal nám sklonem k inteligenci a na základě Jeho milosti je možno dosáhnout v nejvyšší šíři čistého a transcendentálního pokoje. Tato osobnost, známá jako Maháprabhu Šrí Čaitanja, je *puruša*, Nejvyšší Osoba. On je *íšána*, Nejvyšší Panovník. On je *džioti-svarúpa*, sebemanifestující a vlastní blyštivou září díky zlatému vyzařování Jeho údu. On je *avyaya*, Nepomíjející Pán.“ (Śvétášvatara Upanišad 3.12)

Jinde vidím Indru a jiné bohy v extázi skákat a provolávat: „Džaja Prabhu Gauračandra! Džaja Nityánanda! Ptáci sedící ve větvích stromů zpívají: „Gaura, Nitáy!“ Velké, černé včely, opojené popíjením *Gaura-náma-rasy*, tekuté esence svatých jmen Gaury, bzučí do všech směrů květinových zahrad. Prakrti-dévi (bohyně přírody), omámena *Gaura-rasou*, rozsévá všude skvostnou světlou září. Je to podivuhodné! Viděl jsem mnohokrát Šrí Majápur v denním světle, ale nikdy jsem si nepovšiml něčeho takového. Co to tu vidím?“

Když si vzpomněl na svého gurudévu, prohlásil Sannyásí Mahárádža: „Ó, Prabhu, nyní chápu, že jsi mi dnes udělil svou milost, v níž jsi mi projevil vizi transcendentálního aspektu Šrí Majápuru (*aprákṛta*). Od dnešního dne bych se měl já sám označit za stoupence Šrí Gauračandry. Vidím, že každý v této zemi Majápuru nosí náhrdelník z korálků tulasí, je ozdoben na čele *tilakem* a nechává své jméno značit slovy *šrí námy*. Měl bych učinit to samé.“

Potom, co tohle vyslovil, upadl Sannyásí Thákura do bezvědomí. Když znovu nabyl vědomí, povšiml si, že tato výjimečná transcendentální vize už mu zmizela z očí. Sannyásí Mahárádža začal plakat a řekl: „Těšil jsem se skutečně nejvyšší míře štěstí, neboť jsem na moment spatřil, díky milosti mého guru, přechodnou vizi svaté země Šrí Navadvípu.“

Následujícího rána odhodil Sannyásí Thákura své *ékadanda* šaty do řeky. Pověsil si na krk tři řady korálků tulasí, označil čelo znamením *úrddhava-pundra-tilaku*, zpíval „Hari, Hari“ a začal tančit. Vaišnavové z Godrumy, kteří viděli jeho výjimečné prožitky a nový vzhled, se mu hluboce poklonili a řekli: „Ty jsi požehnan.“ V ten moment byl mírně v rozpacích a řekl: „Přijal jsem toto vaišnavské oblečení, abych získal milost vaišnavů, ale nyní jsem se setkal s jinou překážkou. Následující verš jsem slyšel mnohokrát z úst šrí gurudévy:

*trṇād api sunicena taror api sahiṣṇunā
amāninā mānadena kīrtaniyaḥ sadā hariḥ*

„Považuje-li se člověk za bezvýznamnějšího než stéblo trávy, tolerantnějšího než strom, prost všech tužeb po osobní prestiži a prokazující respekt všem ostatním, měl by být neustále ponořen v *hari-kīrtanu*.“ (Śrí Śikṣāṣṭaka 3)

Právě ti vaišnavové, které jsem pokládal za své guru, mi nyní skládají své poklony. Co ze mě bude?“ Přitom, co takto uvažoval, přiblížil se Paramahamsovi Bábádžimu, předložil mu své uctivé poklony a přestoupil před něj se sklopenou hlavou. Bábádží Mahášája seděl v podlouhí *mádhaví* a zpíval *hari-námu*. Když viděl Sannyásiho Mahárádže ve zcela jiných šatech a všiml si jeho procitnutí *bháv*y pro *šrí námu*, objal ho a omyl slzami lásky. Řekl: „Ó Vaišnavo dáso, dnes jsem se stal požehnaným, když jsem se dotkl tvého štěstí zaslíbeného těla.“ Touto větou se stalo jméno Sannyásiho Mahárádže minulostí. Obdržel od tohoto dne nový život a byl znám jako Vaišnava dása. Takto se zřekl šatů *máyaváda-sannyásiho*, svého renomovaného *sannyása* jména a vysokého mínění o sobě. Toho dne přišlo mnoho vaišna-

vů ze Šrí Godrumy a Šrí Madhyadvípu do Šrí Pradyumna-kundže, aby se setkali s Paramahamsou Bábádžím. Posadili se okolo něho a zpívali *hari-námu* s *tulasí-málou* ve svých dlaních. Provolávali: „Ha Gauránga Nityánanda! Ha Sitanátha! Džaja Sačinandana!“, zatímco se jejich oči plnily slzami. Diskutovali témata, týkající se důvěrné oddané služby *išta-dévo*vi (úctyhodné podobě Pána). Po obkročení Tulasí-dévi jí složili poklony. Současně obešel Tulasí-dévi i Vaišnava dása a válel se v prachu nohou vaišnavů.

Někteří vaišnavové si šeptali: „Není to Sannyásí Maháradža? Jaký má dnes výjimečný vzhled!“ Vaišnava dása se válel na zemi před vaišnavy a řekl: „Poté, co jsem dnes dosáhl prachu chodidel vaišnavů, stal se můj život úspěšným. Díky milosti mého guru jsem pochopil, že *džíva* nemá žádný cíl, dokud nedosáhne prachu chodidel vaišnavů. Prach chodidel vaišnavů, voda, která je omývá a nektar, vytékající z jejich úst, jsou tři věci pro pacienty, nemocné materiální chorobou, které působí jako medicína. Jsou lékem veškeré hmotné nemoci a mimo to jsou zdrojem transcendentální radosti pro všechny z této nouze vyléčené duše. Ó vaišnavové, prosím, nemyslete si, že se pokouším vychloubat svou učeností. Mé srdce bylo zbaveno tohoto egoismu. Zrodil jsem se ve vysoké bráhmanské rodině, studoval všechna písma a vstoupil do *sannyása ášramu*. Následně neznala má pýcha hranic. Ale když jsem se začal cítit přitahován k principům vaišnavů, vzklíčilo v mém srdci semínko pokory. Na základě veškeré vaší milosti mi bylo umožněno se zbavit pocitu jedinečnosti mého zrození, pýchy v mou vzdělanost a arogance mého sociálního postavení. Nyní vím, že jsem ubohá bezvýznamná *džíva*. Bráhmanství, vzdělanost a *sannyása* mi přinesli zkázu. Toto vše předkládám vašim chodidlům v naprosté skromnosti. Smíte zacházet s tímto služebníkem vašich lotosových chodidel tak, jak uznáte za vhodné.“

RĀDHĀRĀNĪ

Královna Vradže

Śrīlā Rāghunātha dās Gosvāmī

*ratim gaurī api tapati saundarya-kiraṇaiḥ
sacī-lakṣmī-satyāḥ paribhavati saubhāgya-balanaiḥ
vaśī-kāraiś candrāvalī-mukha-navīna-vraja-satiḥ
kṣipaty ārād yā tām hari-dayita-rādhām bhaja manah*

Můj milý duchu, uctívej jednoduše Śrīmatī Rādhārānī, protože zastíní svou nevidanou krásou i Rati, ženu boha lásky, Gauri, Šivovu manželku a Līlu, osobní energii Nárājana. Síla jejího štěstí ji ozařuje silněji než Indrānī, ženu Indry, Lakṣmī, věčnou společnici Nárājana a samotnou Satyabhāmu, královnu Dvāraky a choť Kršnovu. Okouzila Kršnu a ovládla Ho a nenechá žádnou ze zbožných mladých dívek Vradže, včetně Čandrāvalī, přiblížit se do Jeho blízkosti. Ze všech Jeho přítelkyní je ona Kršnovi tou nejbližší.

Śrīla Rūpa Gosvāmī píše v Ujjvala-nīlāmani:

Základní vlastnosti Śrīmatī Rādhārānī znějí následovně: Je okouzující, vždy mladistvá, má neustále se pohybující oči, stále zářivý úsměv, tělo, vybaveno všemi uspokojujícími liniemi a mate Kršnu přáními. Je mistrem vybrané hudby, má ostrou inteligenci, je šikovná, ostýchavá, respektující, trpělivá, vážná, hravá a ustavičně dychtivá rozvíjet nejvyšší extázi *mahā-bhāvy*. Je odvěkým pramenem vyšší duchovní lásky, nejslavnější, objektem přitažlivosti pro všechny starší a je nazírána s láskou svými přítelkyněmi. Je nejpřívětivější ze všech Kršnových milenek a má Ho vždy pod kontrolou. V Gopāla-uttara-tápání stojí:

Je vtělením *mahā-bhāvy*, nejvyšší transcendentální extáze a žádná z ostatních *gópi* Vrndāvanu nevlastní její nezvyklé vlastnosti. Proto je Rādhārānī známá jako vždy přešťastná Gandharva.“ Rk-pratiṣṭha říká:

„Śrīmatī Rādhārānī je vždy viděna s Kršnou a Mahādéva (Kršna) je vždy viděn s Rādhārānī. Nikdo z nich nikdy není bez společnosti toho druhého.“

Nārada Muni popisuje Śrīmatī Rādhārānī v Padma Purāṇě následovně:

„Rādhārānīno jezero, Rādhā-kunda, je Kršnovi tak milé jako ona sama a ona je Kršnovou nejmilejší mezi všemi gópiemi.“

Díky tomu by měla být Śrīmatī Rādhārānī uctívána vybranými modlitbami, provoláváním slávy a stále prokazující službou. Zde jsou vlastní slova Śrīly Raghunātha Dāsy Gosvāmīho:

„Ó Rádhé, nejvyšší vládkyně, královno mého srdce! Lakšmí Déví nevlastní ani kapku krásy, náležející nehtům tvých prstů. Jaký význam bude mít můj život, hořící v plamenech

starostí, pokud mě neobdaříš pohledem, schopným pochopit skutečný smysl tvých transcendentálních her?“

„Ó, milostivá dámo, v poslední době se nacházím v nektaru podobném doufání, během něhož trávím svůj čas v nouzi a bolesti. Pokud mě neobdaříš svou přízní, bude můj pobyt ve Vrndávaně, můj život a Kršna samotný pro mě bezvýznamný!“ (Vilapa-kusumandžali 101-102)

Jak se setkat s Rádhou a Kršnou

Jestliže se vyvine u někoho, díky velkému štěstí, tj. díky milosti vztahu k vaišnavovi (*ra-ti*), u člověka pocit obyvatele Vradže (*vradža-bháva*), musí se obrátit na *guru*a, který se nachází na úrovni *rágánugá-bhakti* a projevít svůj vlastní věčný vztah k Pánovi. Přitom musí prohlubovat činnosti, uctívající lotosová chodidla guru-principu (*guru-svarúpa-tattva*), který je *manjarí*, asistentkou *gópí*. Po dlouhém čase uctívání *manjarí* dosáhne její milosti a může se začít zaměstnávat službou *sakhí*, důvěrné služebnice a přítelkyně Rádhárání. Jestliže slouží správně *sakhí* je mu umožněno setkat se osobně se Śrímatí Rádhárání a její milostí se může zúčastnit věčných her božského páru.

Toto vše je možné jen tehdy, pokud vlastní počestnou pokoru, intenzivní dychtivost a neoblomné rozhodnutí vykonávat oddanou službu.

TRANSCENDENTÁLNÍ HLASOVÉ CHVĚNÍ

Śrī Śrīmad Bhakti Prajñāna Keśava
Mahārāja

Víme, že ten, kdo vlastní *śakti*, či *śaktimanu*, je vlastníkem síly. Hlas, který je obdařen *śakti*, je *śakti-mana* sama. Jaký to může mít význam? Materiální síla je neživá a nevlastní žádné vědomí. Tato síla je omezená a nemůže nezávisle jednat. Hlas z transcendentálního světa má oproti tomu nepředstavitelnou sílu. Jelikož je tato síla osvobozená od vlivu *máyi*, je totožná se svým původem. Tato síla je schopna svou nesrovnatelnou mocí přetvořit nemožné v možné.

V písmech stojí psáno:

*nāma cintāmaṇiḥ kṛṣṇas
caitanya-rasa-vigrahaḥ
pūrṇaḥ śuddho nitya-mukto
'bhinnatvān nāma-nāminoḥ*

„Svaté jméno Kršny je transcendentálním, blaženým, přání vyplňujícím drahokamem. Je Kršnou samotným, pramenem veškeré radosti. Kršnové jméno je dokonalé a je formou všech transcendentálních nálad mysli. Není to hmotné jméno, nepodléhá nikdy hmotným podmínkám a není nikdy o nic méně mocné než Kršna samotný. Jméno Kršna není nikdy pošpiněno hmotnými okolnostmi a stojí takto vždy mimo všech afér *máyi*. Jméno Kršny a Kršna samotný tedy nejsou odlišní.“ (B.R.S.2/108)

*kali-kāle nāma-rūpe Kṛṣṇa-avatāra
nāma haite haya sarva-jagat-nistāra*

„V tomto věku Kali je Kršna ve formě svých svatých jmen zjevený v Haré Kršna *mahá-mantře*. Člověk se s ním přímo sdružuje jednoduše zpíváním těchto jmen. Každý, kdo se tomu věnuje, je s jistotou osvobozený.“ (Č.Č.Adi 17.22)

Bhagaván Šrí Kršna se manifestoval v tomhle světě ve formě *šabda-brahma*. *Šabda-brahma* je prosto jakýchkoliv materiálních vlastností (*nirguna*). My, lidé narození v tomto světě hmotných vlivů, nejsme schopni ho pochopit, ale jsme schopni zakusit jeho nekonečnou sílu a sladkost. Našimi hmotnými smysly, zrozenými pod vlivem hmotných skutečností, jsme schopni přijímat pouze hmotné podoby, příchutě, vůně, hlasy a doteky. Smysly jsou substancí zrozenou pod vlivem hmotných okolností a proto nás nejsou schopny přiblížit ke Kršnovi, Bhagavánovi, který se nachází mimo vliv hmotných okolností. Materiálními smysly vnímáme jen světské, dočasné prvky. Dokud zůstaneme se smysly hluboko ponořenými v hmotném světě, bude pro nás nemožné znovu probudit naši duchovní bdělost vědomí. Pokud nebudeme udržovat kontakt s těmito materiálními objekty více, než je v dané chvíli nezbytně nutné, mohli bychom se pokusit dosáhnout podstaty, která je objasňující. Není pro nás nepřiměřené neúnavně potom žádat o objasnění naší vlastní věčné formy (*svarúpa*) a našich nejvyšších příbuzných, Hariho, gurua a vaišnavů? Kdo by nepřikládal těmto úvahám žádnou pozornost?

Jestliže někdo není schopen pozdvihnout své vědomí na úroveň své odvěké, vnitřně sídlící přirozenosti, jaký význam má potom jeho zrození? Znamená to, že objasnění transcendentální skutečnosti (*nirguna-vastu*) přichází jen jednou cestou; ušima. Jsme požehnáni duchovně prožitými *hari-kathá*, nebo *vaikuntha-šabda* z úst přítomných osvěcených *sádhvů* tohoto světa (sféry lidského vnímání). Jestliže z celého srdce přijmeme Bhagavána, který vstupuje ve formě transcendentálního zvukového chvění do našich uší, vstoupí toto *šabda-brahma* sluchovou cestou až do srdcí. Poté, co odstraní z našeho srdce temnotu a nastřádá danou špinu, manifestuje tam svůj ryzí trůn.

Hlasové chvění, které je osvobozeno z vlivu materiálního vydírání, se může samo, svou sladkou vůlí, zjevit. Toto chvění, toto bytí, se zjevuje v materiální sféře nejvýše blaženě. Toto transcendentální chvění se zjevuje skrze médium *šrautha-patha*, *guru parampara*. Pluje tokem slov ze rtů Šrí Gurudévy nebo vaišnavy, jež jsou oba vtělením *sačidánandy*, duchovní síly, poznání a blaženosti. Duchovní jazyk *sádhua*, který je plně zaměstnán prováděním *bhagavata-kirtanu*, je označován jako matka Šrí Namy. Mnozí jsou toho názoru, že toto

chvění, které je *nirguna*, potom, co sestoupí z transcendentální úrovně do tohoto světa, musí být přijato za zrozené pod materiálním vlivem.

Dá se snadno porozumět, že se tento spekulativní, nedozrálý koncept staví proti principům bhakti a skutečnosti písem. Pokusy těchto lidí, označit krásného, mocného Pána *máyi* za jejího poddaného, nebo zpochybnit neomezenou, mocnou přirozenost Šrí Bhagavána, jsou pouze odhalením jejich hlouposti. Znamená to nejvyšší absolutní realitu, ve formě *šabda-brahmy*, kdy je Nejvyšší nezávislý a Jeho přirozenost se nikdy neztrácí. Hlasové chvění, vyplouvající z úst *sádhua* je duchovně existujícím, nekonečně mocným úplným vědomím. Hmotný hlas vstoupí do hmotné místnosti, po nějaký čas zůstane a pak zase zmizí. Tento druh hlasu nás zavádí do hlubin. Tento druh hlasového chvění prostupuje hmotný prostor pro uspokojení našich smyslů a zjevuje se pouze proto, aby nás přivedl do potíží. Jedení, pití, spaní, sex a smrt jsou jediné aktivity tohoto světa.

Hlas, který vplouvá do našich uší skrze *šrautha-pathu*, *guru-paramparu*, má tak nadpozemskou a pohlující sílu, že pokud jednou vstoupí skrze médium uší do srdce, dosáhne rozkvětu přirozeného, vnitřně sídlícího duchovního bytí. Tento transcendentální hlas přichází z Vaikunthy, potom, co pronikne Brahmálókou, do tohoto vesmíru čtrnácti planetárních systémů. Osvobozuje *dživu* ze zajetí *máye* a připoutává ji k službě Šrí Bhagavánovi. Okolo Virajā a Brahmalyky ji zavádí zpět na Vaikunthu. Toto je *šabda-šakti*, síla svatých jmen. Transcendentální hlas sám je účtyhodným bytím a jediným útočištěm pro každou individuální *dživu*. Kromě odevzdání se tomuto *šabda-brahma* není nic, čím může *dživa* dosáhnout osvobození, či blaženosti. Šríman Maháprabhu řekl:

*hare kṛṣṇa hare kṛṣṇa kṛṣṇa kṛṣṇa hare hare
hare rāma hare rāma rāma rāma hare hare*

*prabhu kahe, ahlāma ei mahāmantra
iha japa giyā sabe kariyā nirbandha*

„Dal jsem vám tuto *mahāmantru*. Měli byste všichni zpívat denně stanovený počet kol.“
(Č.B.Madhya 23.76-77)

*ihā haite sarva-siddhi haube sabār
sarva kṣana bala ithe vidhi nāhi āra*

„Zpíváním *mahā-mantry* dosáhne každý z vás všech druhů dokonalosti. Utečte ode všech činností ke zpívání. Nejsou žádná přísná pravidla pro zpěv svatých jmen.“
(Č.B.Madhya 23.78)

*ki bhojane ki sayane kibā jāgarane
aharniśa cinta kṛṣṇa balaha vadane*

„Při jedení, spaní, nebo bdění, ve dne, či v noci, zaměstnávejte takto svého ducha myšlenkami na Kṛšnu, a své jazyky zpěvem Jeho svatých jmen.“ (Č.B.Madhya 28.28)

kṛṣṇa-mantra haite habe saṁsāra-mocana

„Jednoduše tím, že zpíváme svatá jména Kršny, osvobozujeme se z hmotné existence. Ještě mnohem víc, prostě zpěvem Haré Kršna *mahāmantry* jsme schopni uzřít lotosová chodidla Kršny.“

Ti, kteří toto *śabda-brahma* ignorují, nebo zanedbávají, budou s jistotou zahrnuti problémy. Pokud není někdo bohatě obdařen štěstím, není schopen pochopit krásu tohoto *śabda*. Nešťastné osoby si myslí, že už slyšely *hari-kathā*. Ve skutečnosti však neslyšely vůbec nic. Byly zcela oklamány. Jen pokud jsme obdařeni štěstím služby *bhājamyaṣṭu* Šrí Bhagavánovi, vstoupí *hari-kathā* do našich uší. Teprve potom to můžeme přijmout, ponechat si a pochopit. Je tedy naší prvotní povinností věnovat pozornost tomuto prameni, této sebe-realizované duši, ze které se manifestuje *hari-kathā*. V tomto světě jsou desetitisíce hnutí a společností, jejichž členové se zabývají jen gramatickými kalkulacemi sanskrtu (*anusvara-viśarga*) a tím ztrácí svou energii. Tito lidé nemohou pochopit duchovní existenci zvuku, který sestupuje z duchovní říše. Vydávají se za vykladače *hari-kathā*, ačkoliv se den za dnem topí v moři smyslových požitků.

Je zřejmé, že se má člověk zcela zřici nevhodné společnosti, stýkat se s oddanými (*sādhū-sangā*) a naslouchat od nich písmům. Jak to popisuje *śāstra*:

*tato duhsangam utsṛjya
satsu sajjeta buddhimān
santa evaśya chindanti
mano-vyāśangam uktibhiḥ*

„Inteligentní osoba by se měla vzdát všech druhů špatné společnosti a místo toho vyhledat společnost svatých oddaných, jejichž slova přetrhnou excesivní připoutání ducha.“
(Š.B.11.26.26)

ŚRĪ MĀDHAVENDRA PŪRI

V Čaitanja Čaritamrte Adi 9.10 je psáno:

*jaya śrī-mādhava purī kṛṣṇa-prema pūra
bhakti-kalpatarura teṅho prathama ankura*

„Všechna sláva Mādhavendrovi Purimu, pramenu spontánní láskyplné oddanosti Nejvyšší Osobnosti Božství, Śrī Kršnovi. On je stromem oddané služby, vyplňujícím přání, ve kterém dozrál první plod oddané služby.“

Málo, nebo zcela nic je známo o životě, narození, místě narození, či rodinném zázemí Śrī Mādhavendry Puriho. Tyto detaily byly úmyslně vynechány Śrī Kršnadásem Kavirádzou Gosvámím, Śrílou Vrndávanadásem Thákouro a jinými vaišnavskými autory. Příčinou bylo připravit naši mysl na to, že čistí oddaní jsou transcendentalisté a tato data jsou tedy nepodstatná. Místo toho jsou pro nás podstatná bohatství jejich duchovní hloubky a důvěrného vztahu s Śrī Kršnou. Přesto je i toto málo, co o nich víme, dostatečné pro to, abychom získali vhled do vysoce vyvinuté a důvěrné přirozenosti jejich láskyplného zacházení s Nejvyšším Pánem.

Biografie Śrīly Puriho začíná v době jeho příchodu do Vradža-mandaly. Byl vždy ponořen v *Kṛṣṇa-prémě*. Ať ve dne, či v noci, vždy hořce plakal kvůli odloučení od Śrī Kršny. Jindy tancoval ve velké radosti, nebo se pomazával prachem Vradže. Jednou, poté, co obešel kopec Govardhana, se vykoupal v Góvinda-kundu a sedl si pod strom. Śrīla Purí nikdy nežebral o jídlo. Náhle přišel pasáček krav s hrncem mléka, nabídl mu ho a řekl: „Nikdo v naší vesnici nezůstane hladem. Když šly ženy od studní, zahlédly tě a poslaly mě k tobě s hrncem mléka. Vypij jej, prosím. Víím, že nikdy nežebráš. Až to vypiješ, nechej, prosím, ten hrnec tu, já se později vrátím a vyzvednu si ho.“

Śrīla Purí s díky mléko vypil a umyl hrnec. Okamžitě pocítil velkou extázi. Přešel den, přišel večer a po něm noc, v níž stále Śrīla Purí v sedě čekal na pasáčka, neschopný zapomenout jeho sladká slova a šarmantní vzhled. Zpíval až do hluboké noci, až se unavil a usnul. Ve snu se mu zjevil právě tento pasáček krav, který ho vzal za ruku a odvedl ho na místo nedaleko od lesa. Ukázal na lesík a řekl: „V tomto háji bydlím. Zde musím snášet zimu, deště a vedra. Doved sem muže z vesnice a nechej je zde rýt. Jsem tu už dlouhý čas zakopán. Mé jméno je Gopála. Jsem ten, kdo zvedl kopec Góvardhana. Měl jsem být instalován v chrámu ve Vradži, ale *puḍžárové* mě zde zahrabali, aby mě uchránili stíhání yavanů. Čekal jsem na tebe, Mādhavo Purí. Postav pro mě chrám. Chci, abys mi sloužil.“ Potom, co to dořekl, Gopála zmizel.

Následujícího rána vyprávěl Mādhavendra Purí svůj sen vesničanům. Všichni byli přestěšní, že byl Gopála tak blízko od nich a hodlal se zjevit. Okamžitě se dali s rýči a lopatami do práce a zanedlouho našli nezvykle krásné božstvo Gopály. Śrī Purí Gosvámí odstranil

zbytky hlíny a listů z transcendentální podoby a položil se před ní na zem. Všichni zpívali hlasitě a nadšeně jména boží. Božstvo bylo extrémně těžké, proto bylo zapotřebí mnoha mužů k přesunutí Gopálu na kopec Góvardhana. Na vrcholu hory byl postaven překrásný chrám, tak jak si to Gopála přál.

Šríla Mádhavendra provedl osobně *mahá-abhišek* pro Gopálu. Bylo použito tisíc velkých hrnců vody Góvinda-kundu. Díky čistotě a duchovní síle Šríly Mádhavendry Purího byly všechny ceremonie provedeny bez nejmenších problémů. Bráhmaňové vařili slavnostní jídla a zpěváci se oddávali sladkými hlasy *kírtanu*. Bylo použito mnoho pestrých druhů ovoce, zeleniny, obilovin, lesních plodů, mléka, jogurtu, *ghí* a dalších potravin. Šríla Purí Gosvámí byl tak zasažen radostí, že mohl vidět, jak Gopála všechny druhy jídla vychutnává. Potom předložil Gopála, díky své *ačintja-šakti*, všechno jídlo v nezměněném množství zase zpět. Šríla Purí pak obětoval Gopálovi tambulu a odebral Ho náhle do lože.

Šríla Mádhavendra Purí pak osobně dohlédl na rozdělení slavnostního jídla, o němž se říkalo, že je tak významné, jako *annakúta* – slavnostní jídlo, podávané před pěti tisíci léty, potom, co Kršna zvedl kopec Góvardhana. Jako první byli obslouženi bráhmaňové a jejich ženy. Pak přišli na řadu tisíce ostatních, kteří přišli shlédnout *mahá-abhišek*. Oslavy pokračovaly i druhého dne. Znovu byly stovky lidí obdarovány *prasádamem*. Nikdo se nepřišel podívat na Pána s prázdnými rukama. Gopála byl zaplaven mnoha dárky, jako vzácnými oděvy, drahokamy, desetitisíci kravami, atd. Mádhavendra Purí byl přešťastný, že byl Gopála s jeho službou spokojen. Předal úkol denního obětování svým dvěma bráhmaňským žákům a sám se oddával, s velkou radostí, zase své *parikramě* a *bhadžanu*.

Nejvyšší Pán, známý jako *bhakta-vatsala*, vykonává své věčné zábavy jen s podporou

svých důvěrných oddaných. Jednoho dne se znovu zjevil Gopála ve snu Šríly Purího a řekl: „Můj milý Purí! Horko spaluje mé tělo a teplota neklesá. Mé tělo nalezne ochlazení jen tehdy, když mi doneseš santálové dřevo a kafr z Niláčaly a natřeš mě s ním.“ Šríla Purí odpověděl:

„Můj Pane, jsem starý muž, budu schopen tuto službu dokonale provést?“ Gopála trval na svém: „Purí! Jen ty to můžeš udělat, musíš to vykonat ty a nikdo jiný.“ Šríla Purí se probral ze snu a okamžitě si vybavil všechny jeho detaily.

Krátce poté se vydal Šríla Purí na cestu do Niláčaly. Myslel neustále na to, jak milosrdný byl Gopála, když si vybral pro tuto službu tak starého muže. Když došel do Bengálska, vydal se do Santinapuru a Navadvípu, Majápuru. Incioval Šrí Advaitu Áčáru. V Majápuru navštívil dům Džaganáta Mišry. Zdržel se několik dní v Navadvípu a cestoval pak na jih k Niláčale. V Orisse se zdržel v Remuně, kde přijal daršan od Pána Gopináthy. Jak Pána uviděl, začal v extatické radosti zpívat a tančit. Pudžářiové a ostatní byli velmi překvapeni projevy této hluboké oddanosti. Mádhavendra Purí se otázel gopináthových pudžárí, jaké *bhoga* používají pro obětování Pánu. Řekli, že k večeru připravují pro obětování dvanáct hrců speciální sladké rýže (*kšira*), známé jako *amrita-keli*, a velký počet jiných příloh. Jak uslyšel Purí o *amrita-keli*, začal si představovat, jak to musí asi chutnat, neboť to chtěl potom obětovat ve Vradži Gopálovi. Po chvíli si uvědomil, že se dopustil přestupku, když chtěl v duchu ochutnat jídlo dřív, než bylo obětováno Gopináthovi.

Šríla Purí se styděl a opustil bez prodlení chrám. Když se tak potuloval kolem, došel k prázdnému tržišti. Posadil se a začal intenzivně zpívat svatá jména. Mezitím prováděl nejvyšší pudžáři obětování, ale našel jen jedenáct hrců *amrita-keli*. Dvanáctý zůstal nena-
lezen, i když byl intenzivně hledán. Pudžáři byl rozdrážděn z krádeže tohoto hrnce, ale přesto podlehl, byť neklidnému, spánku. Ve spánku se mu zjevil Pán Gopinátha a řekl mu, že hrnec s *amrita-keli* schoval pod ohybem svých šatů. Pán mu přikázal, aby přinesl tento hrnec *sannyásimu*, který sedí na tržišti a zpívá. Měl by mu tento hrnec nabídnout, jeho jméno je Mádhavendra Purí. Pudžáři se okamžitě probudil, vykoupal se, našel u božstva chybějící hrnec, s nímž se vydal k opuštěnému tržišti, kde našel hubenou, sedící, zpívající osobu, již stékají po tvářích slzy. Pudžáři už věděl, kdo to je, ale přesto se zeptal: „Jsi Mádhavendra Purí? Pán Gopinátha ti posílá tuto *kširu*, prosím, přijmi ji a ochutnej *prasádam*.“

Překonán jásotem složil Purí hrnci poklony a dotkl se ho čelem. Potom začal s velkou opatrností a radostí vychutnávat *kšira-prasádam*. Potom, co vše snědl, rozbil hliněný hrnec na malé kousky a sbalil jej do svého *chaddaru*. Rozhodl se, že si každý den vezme kousek tohoto džbánu. Potom se mu dostalo té odměny, že mu pudžáři povykládal, jak Nejvyšší Pán ukradl pro něj hrnec s *kširou*. S příchodem dne byl obstoupen masou lidí, kteří ho chtěli vidět. Proto složil ještě modlitby Gopináthovi a opustil toto místo. Šríla Kršnadása Gosvámí o tom píše v Čaitanja Čaritamrtě, Madhya 4.146-147:

„Šríla Purí přišel do Šrí Džaganátha Purí a přijal *daršan* od Šrí Džaganáthy, Baladévy a Subhadry. V přítomnosti svého milovaného Pána propadl extatickému transu a manifestoval všechny symptomy *sattvika-bháv*y v *prémě*.“

Tato zpráva se rychle rozšířila. Mezitím se pokoušel dozvědět víc o santálu a kafru pro uspokojení Gopály. Král, velký oddaný Pána Džaganáthy, slyšel o Šrí Purím a proto se také dostavil. Rozhodl se vzít věc do svých rukou, nechal posbírat santálové dřevo a kafr a donesl je Purímu. Potom obstaral pro Purího mnoho silných a schopných mužů, kteří ho doprovodili až k hranicím. Šríla Purí pak opustil se svou družinou Niláčalu a znovu se vrátil do Remuny. Pudžářiové rozeznamenali ihned velkou svatou duši, pro kterou ukradlo božstvo Gopinátha *kširu* a byli naplněni velkou radostí, že ho znovu vidí. Nabídl mu *kširu* a místo k přenocování. V noci se mu zjevil ve snu jeho Pán Gopála a řekl: „Ó, Mádhavo Purí, už jsem očekával tvoje santálové dřevo a kafr. Nyní tě prosím, zanech všechny tyto složky zde,

aby mohly být denně nanášeny na tělo Šrí Gopináthy, neboť toto je totožné s mým vlastním. Jestliže bude natřeno tělo Gopináthy, bude ochlazen i to moje. Neváhej vykonat mé příkazy, prostě mi věř a vyplň je.“

Šríla Purí vstal, vybavil si všechny detaily svého snu a sdělil vše pudžárim, kteří byli velmi šťastni, že mohou obětovat santál a kafr Gopináthovi, zvláště během léta. Šrí Purí zůstal v Remuně, a když skončilo léto, vydal se znovu na pouť. Na své pouti potkal Šrí Nityánandu Prabhua, jak je popsáno v Čaitanja Bhagavatě Ádi 9.158-159 Šrílou Vrndávana-dásou Thákurem:

*mādhava-purire dekhilena nityānanda tatksane
preme mūreehā hailā nispanda
nityānande dekhi' mātra śrī-mādhava-purī
paḍilā mūreehita hai' āpanā' pāsari*

„Jakmile se uviděli Pán Nityánanda s Šrílou Purím, podlehli extázi a upadli v bezvědomí na zem.“

Šríla Vrndávanadásí Thákura píše, že Pán Nityánanda Prabhu pohlížel na Šrílu Purího jako na svého guru – Čaitanja Bhagavata Ádi 9.188:

*mādhavendra-prati nityānanda mahāśaya
guru-buddhi vyatirikta āra nā karaya*

„Jedinou možností zacházení Nityánandy Prabhua s Mādhavendrou Purím bylo sloužit mu, tak jako slouží žák svému guruovi.“

Nějaký čas cestovali společně. Šríla Purí byl potěšen společností Nityánandy Prabhua. Po pár dnech se vydal Nityánanda do Vrndávany a Purí do jižní Indie. Šríla Purí procestoval křížem krážem Bháratvarsu a kázal *préma-bhakti* Šrí Kršnovi. Ačkoliv byl *sannyásim da-šanamí-šankara sampradájí*, bylo tohle toliko jeho vnější identitou. Současně byl v *Madhvá-čárja-sampradájí* a jeho guru byl Šrí Lakšmípati. Byl prvním, který zavedl v této *sampradájí madhura-prému*. Ve skutečnosti byl kořenem stromu přání *kršna-prémy*. Čaitanja Bhagavata Ádi 9.155-156:

*mādhavendra-purī premamaya-kalevara
premamaya yata saba saṅge anucara
kṛṣṇarasa vinu āra nāhika āhāra
mādhavendra-purī dehe kṛṣṇera vihāra*

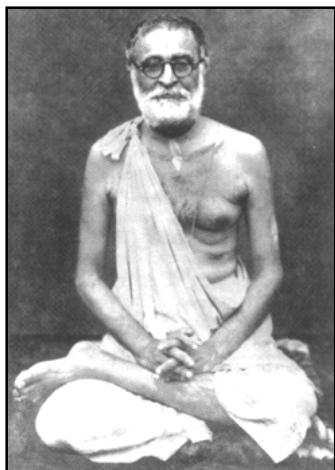
„Šríla Mādhavendra je vtělením božské *prémy* a jeho žáci a následovníci jsou protnutí touto *prémou*. Jedinou potravou, kterou přijal, byl nektar *kršna-prémy*, neboť jeho tělo bylo sídlem Nejvyššího Pána, Šrí Kršny.“

Mādhavendra Purí měl mnoho přívrženců, jejich počet však není přesně znám. Ti nejznámější byli: Advaita Āčárja, Nityánanda Prabhu, Pundaríka Vidyánidhi, Išvara Purí, Paramánanda Purí, Šríranga Purí, Brahmananda Purí, Ramačandra Purí, Brahmananda Bháratí, Kéšava Bháratí, Nrsimha Tírtha, atd. Až do doby, kdy opustil tento svět a oddal se transcendentálním zábavám Šrí Kršny, zpíval Šríla Purí opakovaně následující verš, který ho pokaž-

dé, když byl zpíván Čaitanjou Maháprabhuem, uváděl do extatického transu. Tento verš je označován gaudīja vaišnavy za esenci *vīpralambha-bhāvy*, extatických stavů lásky v odloučení:

*ayi dinadayādra nātha he
mathurā-nātha kadāvalokyase
hrdayaṁ tvad-aloka-kātarāṁ
dayita bhrāmyati kiṁ karomy aham*

„Ó můj Pane! Jsi nejvýše milosrdný k ubohým a pokleslým! Ó Pane Mathury! Kdy Tě uvidím? Můj duch a srdce nenachází smíření, neboť Tě nevidí. S čím mohu v tomto stavu začít?“

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Śrī Śrīmad
Bhaktisiddhānta
Sarasvatī Thākura
Prabhupāda

Otázka: Na koho působí Kṛṣṇa přitažlivě?

Śrīla Prabhupāda: Osobnost jménem Kṛṣṇa působí přitažlivě na tři světy. Je to skutečnost, která je přitažlivá. Na koho působí Kṛṣṇa přitažlivě? Magnety přitahují kovy, ne však dřevo. Stejným způsobem působí Kṛṣṇa na služebníky – na ty, kteří jsou dychtiví Mu sloužit a uctívat Ho. Služebníci jsou přitahováni krásou a kouzlem služby. Samozřejmě, že pokud je služebník na své cestě přitahován něčím jiným, potom se tato původní přitažlivost zmenšuje. Na jedné straně je přitažlivost materiálního světa, která je příčinou veškerého spoutání, na straně druhé přitažlivost Kṛṣṇova, která je příčinou veškerého štěstí a radosti. V tomto světě jsou mi smyslové objekty – vůně, tvar, dotek a hlas vnějších objektů – velmi blízko. Z tohoto důvodu se k nim, jakožto slabá osoba, připoutávám. V naší situaci můžeme být chráněni před tímto nepřitelem, který se nachází přímo vedle nás, nasloucháním o Nejvyšším Pánovi z úst *gurua*, či *sádhua*. Jestliže nepocitujeme žádnou náklonnost k lotosovým nohám Kṛṣṇy, budeme s jistotou přitáhnuti *máyou*. Jestliže nás přitahuje Kṛṣṇovo jméno, podoba a zábavy, budeme osvobozeni z naší role, v níž se snažíme být takovým poživitelem jako Kṛṣṇa. Čím více budeme diskutovat témata, pojednávající o Kṛṣṇovi, tím více nás bude opouštět falešná identita poživitele. Potom na nás bude působit Kṛṣṇa opravdu přitažlivě.

Otázka: Proč k Němu necítíme žádnou blízkost?

Śrīla Prabhupāda: Živá bytost je svou přirozeností služebníkem Nejvyššího Pána. Pokud ale ustavičně nepěstujeme společenství s Pánem a Jeho oddanými, jak potom chceme cítit Jeho blízkost? Jestliže jsme tak zaměstnání světskými tématy, jak potom můžeme naslouchat Pánu? Současně jsme tak velmi očarováni falešnými nadějemi, že nejsme schopni správně věci posuzovat. Proto jsme tímto světem tolik spoutáni. Naše síla rozlišování je oslabena, neboť jsme se tolik odklonili od původního zdroje našeho bytí. Jestliže vstupujeme do tekutého písku, brzy se utopíme. Stejně tak mají věci, na které se upoutáváme, velmi klamnou podstatu, a proto se topíme v tomto hmotném oceánu. Nenacházíme se na cestě Kṛṣṇy, nýbrž trávíme náš čas hmotnými starostmi, pohlčení tolika nezdravými touhami. Višnumáyá, iluzorní energie Pána, nás zamyká a nechává nás stát se hmotnými

poživateli, či pracovníky, užívajícími plodů své práce. Zde bychom měli být pozorní a extra opatrní. Měli bychom vědět, že potřebujeme krok po kroku vedení Šrí Gurua. Služba oddanému Pána je té nejvyšší hodnoty, jako Pánu samotnému. Živá bytost zakouší vyšší požitek ze společnosti oddaného, než ze společnosti Pána. Rozvinout čistou oddanost bydlíšti gurdévý je snadněji dosažitelné, nežli bydlíšti Pána. Šríla Bhaktivinóda Thákura říká: *yethāya vaiṣṇava-gaṇa sei sthāna vrndāvana* (kde žijí vaišnavové, tam je Vrndāvana) a musíme porozumět celému významu těchto slov. Jestliže nám bude lhostejná služba *gurdévovi*, nemůžeme se stát služebníky. Staneme se pyšnými, arogantními a zapletenými ve vnějších myšlenkách. V teistickém světě není vyššího konceptu, nežli služba lotosovým chodidlům Šrí Šrí Rádhá Góvindy. Abychom se nepřipravili o službu Adhokšajovi, Pánovi, který se nachází na druhé straně našich smyslů a abychom se nestali závislými na našich smyslech a cestě falešné logiky, musíme vždy naslouchat *hari-kathá*.

Musíme věnovat oddané službě velkou pozornost, neboť jsme už propásli mnoho životů konáním něčeho jiného. Musíme být velmi obezřetní při dosažení nejvyšší nutnosti našeho života.

Pokud slouží oddaný vždy s velkou pozorností, připoutáním a láskou Guruovi a Kršnovi, bude na každý pád Kršnovu společnost cítit.

Otázka: Proč je *grāmya-kathá*, prázdné tlachy a plané řečnění, neprospívající oddané službě a nám škodlivé?

Šríla Prabhupáda: Šríman Maháprabhu řekl: „Neposlouchej *grāmya-kathá* a nevyslovuj *grāmya-kathá*. Nejez bohatá jídla a nenos luxusní šaty.“ Řekl tato slova pro ty, kteří jsou velmi připoutáni k oddané službě. Pokud jí člověk bohatá jídla, poškozuje tím jenom sám sebe. Problémy, nebo vzruchy v oddané službě nejsou nikdy tvořeny něčím jiným. Je velmi neprospěšné nosit luxusní šaty. Lidé to dělají pouze kvůli ostatním. Jediný důvod proč se nosí luxusní šaty, je odvrátit oči a ducha ostatních od oddané služby Nejvyššímu Pánovi. Není také vhodné uspokojovat jazyk. Maháprabhu řekl: „Osoba, která pobíhá tu a tam, aby uspokojila jazyk, nemůže dosáhnout Kršny.“ Když nasloucháme *grāmya-kathá*, škodíme si víc, než požíváním opulentních jídel a když je vyslovujeme, ubližujeme tím víc, než nošením luxusních šatů. Šríla Raghunátha dása Gosvámí vysvětlil, že vyslovování poškozujících slov (lež, pomlouvání, mluvení o odporných a bezvýznamných věcech) je stejné jako stýkání se s prostitutkou.

Tyto věci rozptylují ducha, znečišťují vědomí a tvoří velkou překážku oddanosti. Ti, kterým se takové řeči líbí, nebudou přitahováni k *hari-kathá*. Když se setká pět obyčejných lidí, budou bez zdráhání mluvit o triviálnostech. Z tohoto důvodu mluví oddaní vždy o Nejvyšším Pánovi. Tam, kde je *hari-kathá*, zmizí všechny tlachy a řečnění o nicotnostech.

Otázka: Vměšuje se Bůh do nezávislosti živých bytostí?

Šríla Prabhupáda: Živá bytost je nepatrnou částí bezmezného vědomí Nejvyššího Pána. Právě tak, jako jsou vlastnosti oceánu obsaženy v každé jeho nepatrné kapce, je i vlastnost nezávislosti Nejvyššího Pána obsažena v každé živé bytosti, pochopitelně v neúplné šíři. Živá bytost není stvořená, je věčná. Není částí hmoty, existuje z vědomí. V tomto světě nemůže živé bytosti nikdo darovat nezávislost. Nezávislost je inherentní vlastností duše, a ačkoliv způsobuje zneužívání této vlastnosti zármutek, neovlivňuje Bůh nikdy tuto nezávislost živé bytosti. Není vrahem vědomí. Je oceánem milosti. Proto nás obdařil svědomím. Ten, kdo uctívá Pána dle předpisů, předepsaných v písmech, využívá svou nezávislost správným způsobem a obdrží nejvyšší pozhnání.

Otázka: Co je *máya* (iluzorní energie)?

Šríla Prabhupáda: *Miyate anayā iti māyā*. To, co může být změřeno, je *máyá*. *Má + yá = máyá*. To, co je dočasné a zničitelné je *máyá*. To, co Bhágavan neoznačuje za důležité je *máyá*. Bhágavan je vládcem *máyi*, nemůže být změřen. Dle křesťanského učení je Pán bytím (podstatou, existencí) a Satan od něj odděleným bytím. Ale *máyá*, popsaná ve Šrímad Bhágavatamu, není tohoto druhu. Podle bhágavatské školy se nachází *máyá* v zatraceném stavu v Nejvyšším Pánovi, je částí Kršny. Existuje, aby korigovala potrestáním ty živé bytosti, které chovají odpor ke Kršnovi.

Otázka: Jaké jsou charakteristické vlastnosti (*dharma*) lásky a náklonnosti (*prítí*)?

Šríla Prabhupáda: Charakteristika *príti*, či *apríti* (postrádání náklonnosti) není nikdy stejná. Vlastnosti *príti* jsou vlastnostmi duše a vlastnosti *apríti* jsou vlastnostmi ducha. Není žádný konflikt mezi *dharmou* (charakteristickými vlastnostmi) *prémy* (lásky), *dharmou bhakti* (oddanosti), *nevyšší dharmou*, *dharmou popsanou* ve Šrímad Bhágavatě a *dharmou sévy* (služby). Tyto všechny vzájemně harmonizují. Jen pokud odpadneme z praxe této láskyplné oddanosti, považujeme se vzájemně za objekty vykořisťování. Pokud někdo chápe všechny lidi jako služebníky Kršny, může se osvobodit od všech problémů. Potom si může ujasnit, že je vaišnavou a dosáhne automaticky spontánní přitažlivosti, kterou k sobě dva vaišnavové vzájemně pociťují. Tohle *príti-dharma* nelze nikde v tomto světě nalézt, všude je jen *dharma* konfliktu, které je plné sklonu k bojování.

Otázka: Jak vidí oddaný tento svět?

Šríla Prabhupáda: *Mahábhágavat* vidí celý svět jako milost Nejvyššího Pána. Milost je něco, co se ctí. Nemůžeme se stát mistrem této milosti, ale můžeme ji kontrolovat. Pokud nevidíme tento svět jako manifestaci Kršnovi milosti, nebo jako objekt Jeho požitku, nýbrž místo našeho požitku, pak za to musíme být s lítostí potrestáni.

Otázka: Jaký druh pevné důvěry v lotosová chodidla Šrí Gurudévy bychom měli mít?

Šríla Prabhupáda: Opravdový žák zná svého *gurudévu* jako někoho, kdo je extrémně milý Kršnovi, kdo byl Kršnou seslán a kdo je služebníkem božím (*sevaka-Bhágavan*). Vážný žák má stejnou oddanost *gurudévu* jako Kršnovi a slouží mu a uctívá ho právě tak. Ti, kteří takto svému *gurudévu* neslouží, poklesnou ze svých pozic žáků. Nikdo nemůže zpívat čistě svatá jména, pokud nevidí svého *guru*a neodlišného od Kršny, jako manifestaci Kršny.

Budu sloužit Šrí Guruovi a Gaurángovi s jednoduchostí a upřímností pod vedením *gurudévy*. Můj *gurudéva* říká slova Nejvyššího Pána a já budu tato slova správným způsobem poslouchat. Nikdy nebudu prokazovat svému *gurudévu* nesprávný respekt pod vlivem ostatních v tomto světě. Pokud se budu muset při provádění příkazů *gurudévy* seslaného Kršnou stát zvířetem, nebo jít do pekla, pak bych chtěl podepsat smlouvu s peklem na věčné časy. Nebudu naslouchat ničemu, co ke mně přijde, pokud to neodpovídá příkazům mého *gurudévy*. Silou, kterou jsem obdržel od svého *gurudévy*, zničím všechny jiné myšlenkové proudy tohoto světa jediným úderem pěsti. Jestliže rozptýlím jedinou částičku prachu z lotosových chodidel Šrí Gurudévy, potom budou osvobozeni miliony lidí tohoto světa. Není žádné učení a žádné filozofie ve čtrnácti světech, které by bylo závažnější než částička prachu z lotosových chodidel mého *gurudévy*. Opravdový žák bude mít tento druh pevné důvěry a odhodlanosti.

Otázka: Je stejné být společníkem a oddaným Maháprabhua?

Šrīla Prabhupáda: Ne. Někdo, kdo je Jeho společník, se nazývá *sangī*. Tento *sangī* jde vždy a všude s Maháprabhuem. Ti, kteří s ním neustále společně nejsou, nemohou být označeni jako *sangī*, Jeho společníci.

Přesto byl Šrī Narottama dása Thákura Maháprabhuův společník, i když se nezjevil ve stejném čase, ve kterém se manifestoval Maháprabhu. Ale Narottama dása Thákura se zjevil v tomto světě jen proto, aby vyplnil přání Maháprabhua. Je vždy zaměstnán v Jeho službě a Maháprabhuova přání se zjevují v Jeho srdci. Narottama dása Thákura sytil náladu myslí důvěrnou službou. Proto je vždy osvobozeným společníkem Maháprabhua.

Otázka: Následující verš je nazírán jako nejdůležitější z Bhagavadgíty:

*sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
ahaṁ tvām sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ*

„Zanech všech druhů náboženství a odevzdej se jen Mně. Já tě ochráním od všech hříšných reakcí. Neboj se.“ (BG 18.66)

Proč označil Maháprabhu tento verš jako „*eho báhya*“ – toto je rovněž formální (povrchní)?

Šrīla Prabhupáda: Ano, Maháprabhu řekl Ráya Rámanandovi Prabhuovi, že tento vyjimečný verš by byl sám o sobě povrchní. Transcendentální láska k Nejvyššímu Pánovi je přirozený sklon duše. Nejvyšší si tudíž nemusí pro sebe nikoho verbovat. Nemusí nám tedy pochlebovat, abychom Ho milovali. Nemusí nás přesvědčovat, abychom se stali Jeho oddanými. Nemá zapotřebí žádat od nás přísahu, že Ho budeme milovat. Jeho oddaní se namáhají zcela přirozeně a z celého srdce, aby Ho udělali šťastným, na základě jejich spontánní nekontrolovatelné lásky k Němu.

Když na sebe musí vzít otec tolik námahy, aby ho jeho syn miloval, potom je velice snadné rozeznat o jakého syna se tu jedná. Je přirozené, že oddaný slouží svému Pánovi, následující přání svého srdce. Ale v této situaci se ukazuje pravý opak tohoto příkladu. Živá bytost nezapomněla pouze na Pána, nýbrž i na svou věčnou identitu. Díky zapomenutí své věčné existence se stává pánem dočasnosti a slouží této dočasnosti. Z tohoto důvodu označil Maháprabhu tento velkolepý verš za povrchní, aby nás učil čisté oddanosti, která náleží Vradža Dhámu.

Otázka: Jak bychom měli nahlížet na věci, které se nám přihodí?

Šrīla Prabhupáda: Pokud budeš na vše nahlížet z druhé strany, ze strany Kršny, pak zjistíš, že je vše v pořádku. Pokud ale budeš na vše nazírat cestou smyslů svých, či smyslů někoho jiného, bude se jevit vše obráceně. Pohlízet na věci z druhé strany znamená přijmout poznání deduktivní, sestupné cesty zjevené skutečnosti. To je správný druh nahlížení. Ale přijmout poznání induktivní, vzestupnou cestou znamená nahlížet na věci omezenou mentalitou. Potom nevidíme Pána, jako toho, kdo dohlíží. Myslíme si, že jsme sami kontroloři a pohlížíme na vše touto egoistickou cestou. Výsledkem toho je žal.

Otázka: Má rodina, v níž se narodil oddaný, z toho nějaký užitek?

Šrīla Prabhupáda: Jestliže se zjeví v rodině velký svatý, čistý oddaný, pak bude sto generací před ním a po něm povýšeno. Když se zjeví v rodině oddaný střední úrovně, pak je

povýšeno čtyřicet generací před a po něm. A když se zjeví oddaný začátečník, pak jsou povýšeny tři generace před a po něm.

Otázka: Proč se někdy rodí oddaný v rodinách nižší společenské třídy?

Šríla Prabhupáda: Oddaní nejsou nikdy pod vlivem *karmických* reakcí. Stává se pouze vůlí Pána, že se rodí a provádějí různé činnosti. Když vidíme, že se rodí v nižší rodině, že

jsou analfabety, nebo že jsou sužováni nemocemi, měli bychom pochopit, že se za tím skrývá velký a povyšující účel. Pokud by lidé viděli, že se oddaní vždy rodí v „high-class“ rodinách, nebo že jsou vždy zdraví a vzdělaní, byli by sklíčení. Proto, aby požehnal Pán lidem všech tříd, posílá své oddané do různých společenských tříd, aby rozšiřovali svou milost živým bytostem. Je to stejné, jako chytání divokého slona s pomocí cvičené slonice. Šríla Vrndavana dása Thákura vysvětlil v Čaitanja Čaritamrtě, že vaišnava osvobodí jedno-duše všechny tím, že se zrodí. V zemi a rodině, ve které se zjeví vaišnava, bude vše v okruhu sta kilometrů očištěno jeho vlivem. Pokud pozoruješ v životě vaišnavy nějaký bol, měl bys vědět, že on sám při tom zažívá velkou extázi. Ti, které oslepila pýcha jejich hmotných výtobytků, nemohou tohle pochopit. Omámeni pýchou na své peníze a rodinu, nejsou schopni porozumět vaišnavům. Pokud se zjeví oddaný v nižší rodině, neměli bychom si myslet, že to je rezultat za jeho hříchy, že podléhá reakcím svým činům. Měli bychom chápat, že tím očistil tuto rodinu. Jestliže je dobrý člověk při vykonávání oddané služby úspěšný, měli bychom s ním zacházet jako s velkou duší.

Otázka: Je na místo, na němž je prováděn *hari-kirtan*, nahlíženo jako na Dhámu, na svaté místo?

Šríla Prabhupáda: Místo, na němž oddaní žijí, společně se setkávají, zpívají svatá jména a hovoří o zábavách Pána, nemohu vidět jinak, nežli Šrí Dhámu. Tato místa jsou částeč-

nými manifestacemi věčných svatých *dhám*. Šrí Višnu žije v srdci každé živé bytosti, v každém atomu. Proto je každé místo Šrí Dháma. Toho dne, kdy se v srdci projeví milost Šrí Gurudévy, dostáváme toto vidění.

Otázka: Jaká je spojitost mezi slabostí a falešností, nebo pokrytectvím?

Šríla Prabhupáda: Slabost je jedna věc a falešnost druhá. Nejsou totožné. Dobré věci se dějí jen lidem prostým falešnosti. Podvodníci neobdrží žádné požehnání. Jiným jménem pro upřímnost je *vaišnavatá*, vlastnost vaišnavy. Prostá bytost může být slabá, ale ne podvodná. Pokrytec, nebo podvodník něco jiného říká a něco jiné činí.

Slabá bytost se stydí za svou nedostatečnost a lituje jí, podvodník je na své triky ale pyšný. „Oklamu *áčárju*, přelstím lékaře, ukryji jedovaté hady mých špatných zvyků v tmavých koutech mého pokrytectví tak, aby to nikdo nepoznal, ale přijmu trochu slávy a pohlížení na mě jako na svatého.“ – tato mentalita není znakem slabosti, nýbrž ohavného pokrytectví. Tito lidé nezažijí žádný užitek, či vítězství. Člověk obdrží milost Boha, pokud bude upřímně a poctivě následovat slova *sádhua*. Pokud na sebe oblečeme šaty oddaného, ale nezaměstnáme se oddanou službou, pokud prohlubujeme materiální požitky a vyzdvihujeme ho, nebo pokud přijmeme jako Rávana *tridandu* a budeme chtít unést Sítu, potom si přivodíme sami smrtelné rány. Děláme při *hari bhadžanu* něco ohavného. Pokud máme ve svých milionech zrození nějakou slabost, či špatné vlastnosti, není to ještě tak zlé. Ale jakmile přijmeme cestu falešnosti – vypadat jako oddaný, ale tajně se oddávat hříšným požitkům – zůstanou při nás všechny žaly, potíže a starosti. Je lepší narodit se v milionech jiných podob, jako pták, zvíře či hmyz. Nastoupit cestu falešnosti nevede nikdy k ničemu dobrému.

Otázka: Je správné nazírat na neoddaného jako na oddaného?

Šríla Prabhupáda: Ne. Šrí Gurudéva je *námáčárja*; je *šrínáma-kírtana-karí* (zpěvák svatých jmen). Ten, kdo kráčí po cestě provinění proti svatým jménům, nemá být viděn jako *guru*.

Autorizovaný *guru* nepodniká žádná opatření pro uspokojování smyslů a nehovoří nikdy za účelem se někomu zalíbit. Ti, kteří jsou na stezce pozemských radostí, nepřijímají slova těch, kteří jsou na cestě k nejvyššímu cíli. Tito lidé vyhledávají věci, které jsou jim příjemné, či nepříjemné, proto nezískávají skutečný užitek.

Nazírat neoddaného jako oddaného a falešnou oddanost jako oddanost je pouze sebeklam. Pokud někdo nemá štěstí sloužit a prokazovat úctu oddanému, pak bude chtít vidět neoddaného jako oddaného. Ale může se stát vrána pávem tím, že jí navlečeme pár pavích per? Může se stát převlečený šakal lvem, králem zvířat? Jak dlouho lze utajit tyto podvody? Pravda se vždy ukáže. Pouze ti, kdo slouží Kršnovi nejsou slabí, jen ti jsou silní a odhodlaní. Jen díky velkému štěstí lze porozumět, že oddaná služba Kršnovi je to nejvyšší a Jeho služebník je velká osobnost.

Na základě připoutání k zevnějšku je člověk naváděn k tomu vynášet do nebes bezvýznamnou pýchu na peníze, vzdělání a krásu a pak je kvůli lhostejnosti k oddané službě a oddanému ve velkém nebezpečí.